

**Mezőhék Község Önkormányzata Képviselő-testületének
61/2026.(IX.28.) határozata**

Mezőhéki Óvoda pedagógiai programjának elfogadásáról

Mezőhék Község Önkormányzata Magyarország Alaptörvénye 32. cikk (1) bekezdés b) pontja alapján, a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény 26.§ (1) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva az alábbi határozatot hozza:

Mezőhék Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Mezőhéki Óvoda **pedagógiai programját** a határozat 1. számú melléklete alapján megismerte, az abban foglaltakkal egyetért.

A határozat végrehajtásában közreműködik:

Mezőtúri Közös Önkormányzati Hivatal Mezőhéki Kirendeltsége

Határidő: azonnal

Felelős: Kovács Máté Dániel polgármester

A képviselő-testület határozatáról értesül:

1. Kovács Máté Dániel polgármester, Helyben
2. dr. Enyedi Mihály jegyző, Helyben
3. dr. Balla Vilmos aljegyző, Helyben
4. Mezőhéki Óvoda, Helyben
5. Képviselő-testület tagjai, Helyben

Kovács Máté Dániel
polgármester

dr. Enyedi Mihály
jegyző

MEZŐHÉKI ÓVODA
5453, MEZŐHÉK
MÁRTÍROK ÚT 9/B.
OM azonosító:202719

Mezőhék Község Önkormányzata
Mezőhék
Kossuth Lajos út 1.
Polgármester: Kovács Máté Dániel

Tárgy: A Mezőhéki Óvoda Pedagógiai Programjának módosításának elfogadása

Tisztelt Polgármester Úr!
Tisztelt Képviselő - Testület!

Elkészítettem a Mezőhéki Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását a kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosítása alapján melyet ezennel benyújtok.

Megköszönve az egész éves együttműködésüket, kérem, hogy a fenntartásukban működő Mezőhéki Óvoda Pedagógiai Programját szíveskedjenek jóváhagyni.

Tisztelettel:

Mezőhék, 2026. augusztus 23.

Bozsó Bernadett
Igazgató

Pedagógiai Program
Mezőhéki Óvoda
Mezőhék, Mártírok út 9/b.

Mezőhéki Óvoda
PEDAGÓGIAI PROGRAM
Mezőhék 2025.

Mezőhék, Mártírok út 9/b.
Tel: 56/573-039
OM AZONOSÍTÓ SZÁM: 202719

TARTALOMJEGYZÉK

AZ INTÉZMÉNY ADATAI	4.o.
BEVEZETŐ	5.o.
Jogszábai előírások	6. o.
I. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA	7.o.
1. Helyzetelemzés	7.o.
2. Óvodánk személyi feltételei	9.o.
3. Óvodánk tárgyi feltételei	10.o.
4. Óvodánk eszközrendszere	11.o.
II. INTÉZMÉNYÜNK ALAPELVEI, GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	12.o.
1. Óvodai nevelésünk alapelvei	12.o.
2. Gyermekeképünk	14.o.
3. Óvodaképünk	15.o.
III. INTÉZMÉNYÜNK CÉLRENDSZERE, FELADATAI, SIKERKRITÉRIUMAI	16.o.
1. Nevelésünk céljai	16.o.
2. Az óvodai nevelésünk általános feladatai	17.o.
3. Várható eredményeink	18.o.
IV.ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	19.o.
1. Nevelésünk alapvető keretei	19.o.
1.1. Az egészséges életmód alakítása	19.o.
1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	22.o.
1.3. Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	26.o.
2. Mindennapi életünk szervezése	30.o.
3. Tevékenységi formáink	33.o.
3.1. Játék	33.o.
3.2. Külső világ tevékeny megismerése	41.o.
3.2.1. Természeti és épített környezetünk	42.o.
3.2.2. A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése	47.o.
3.2.3. Környezetvédelemre nevelés	50.o.
3.3. Mozgás, mozgásos játék	53.o.
3.3.1. Testnevelés foglalkozás	55.o.
3.3.2. Mindennapi testnevelés	56.o.
3.3.3. Szabadjáték, egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységek	56.o.
3.3.4. Speciális mozgásfejlesztés	57.o.
3.4. Beszédhanghallás fejlesztése	57.o.
3.5. Verselés, mesélés	60.o.
3.6. Ének,- zene,- énekes játékok, gyermektánc	64.o.
3.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	68.o.
3.8. Munka jellegű tevékenységek	72.o.
3.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	76.o.

V.HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEINK, EGYÉB RENDEZVÉNYEINK	79.o.
VI.ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	81.o.
1. Óvoda – Család	81.o.
2. Óvoda – Iskola	83.o.
3. Egyéb kapcsolataink	84.o.
VII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉS	85.o.
VIII. ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI	85.o.
1. Gyermekvédelem és szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység	86.o.
2. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	90.o.
3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	92.o.
4. Tehetséges – kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	92.o.
5. Nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés	94.o.
IX. ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	94.o.
1. Óvodáink írásos dokumentumai	94.o.
2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	95.o.
FEHASZNÁLT IRODALOM	97.o.
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	99.o.
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS	99.o.
1. melléklet: EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	100.o.
2. melléklet: A gyermek növekedése	120.o.

ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI

Intézmény neve: Mezőhéki Óvoda és Konyha

Címe: 5453. Mezőhék, Mártírok út 9/b.

Telefon: 06-56/573-039

OM azonosító: 202719

Alapítás éve: 2013

Alapító okirat száma: 59/2013.(VII. 24.)

Csoportok száma: 1

A csoportok szervezési formája: 1 vegyes csoport

Férőhelyek száma: 15 fő

Az óvoda nyitva tartása: hétfőtől péntekig 6³⁰-16³⁰ óra

Az intézmény alapítója, fenntartója, annak székhelye:

Mezőhék Község Önkormányzata

5453 Mezőhék, Kossuth L. út 1.

Telefon: 06 (56) 314-001

Az intézmény gazdálkodási jogköre: Önállóan működő és gazdálkodó

Az intézmény képviselője: az óvoda kinevezett vezetője

Az intézmény igazgatója: Bozsó Bernadett

Az óvodai nevelés nyelve: magyar

Az óvoda világnézeti tekintetben semleges.

Az óvoda alapszolgáltatásai:

- óvodai nevelés
- kiemelt figyelmet igénylő (a megismerési funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének, vagy enyhe értelmi fogyatékos) gyermekek óvodai nevelése
- Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

BEVEZETŐ

Mezőhék község Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részén, Szolnoktól 35 km távolságra fekszik. Közúton könnyen megközelíthető, a vasút 10-12 km-re van. Írásos anyagok 1500-1600-as években tesznek először említést a mai földrajzi területünkről, mint Hék-Héki pusztaságról. 1949-ben a környező települések határrészeiből kiszakított területen tanyaközpontot alakítottak ki, amely belügyminisztériumi rendeletre vált önálló községgé. A mai Mezőhék elnevezést 1953-ban kapta.

Mezőhék jellegzetesen mezőgazdasági település. Itt gazdálkodott korábban a kiváló termelési eredmények alapján méltán híres Mezőhéki Táncsics Mg. Tsz. Mindez jelentős jövedelmet biztosított a tsz-tagság számára, amely a község fejlődését is nagyban befolyásolta. A zöldségnövény termeltetésre alapozva épült meg a ma már Kft-ként működő zöldségszárító üzem. Ma már mindez a múlté. Magán gazdálkodók kisebb-nagyobb Kft-k művelik a földet, küzdenek a megmaradásért.

Mezőhék község fejlődése nagy léptekkel haladt, miután 1977-ben elveszített önállóságát 1990-ben a Községi Önkormányzat megalakulásával visszaszerezte. A településen kiépült a telefon-, földgáz-, szennyvízelvezető csatornahálózat, szélessávú internet és kábeltévé hálózat, valamint megújultak a középületek. A gyerekek legnagyobb öröme a mai előírásoknak megfelelő szép játszótér is épült.

Nyugodt, egyre rendezettebb, virágosabb környezettel, rendezvényekkel kívánjuk vonzóvá tenni településünket az itt élők és az idelátogatók számára.

A Mezőhéki Óvoda köznevelési intézmény. Törvényi előírásoknak megfelelően alapította meg Mezőhék Község Önkormányzata 2013-ban.

A Mezőhéki Óvoda pedagógiai programja adaptáció: a Martfői Játékvár Óvoda és Bölcsőde „Játékvár vár a játék” című programja alapján készült. Ezt a programot az óvodapedagógusaink azért választották, mert legfőbb célkitűzéseivel azonosulni tudtak, valamint eddig, mint tagintézmény ezzel a programmal dolgoztunk.

A pedagógiai program elkészítésénél figyelembe vettük a működést meghatározó jogszabályi előírásokat:

Jogszábeli előírások:

- A Kormány 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 2011. évi CXI. törvény a Nemzeti Köznevelésről (Nkt.)
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról (Vhr.)
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI-rendelet (EMMI r.)
- 326/2013.(VII. 30) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről
- 2011. évi CXII. Törvény az információs önrendelkezési jogról, az információs szabadságról
- 275/2019. (XI. 21) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló többször módosított 1992. évi XXXIII. tv. (Kjt.)
- 2012.évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus továbbképzésekről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól, kedvezményeiről
- 1997.évi XXXI Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 26/1997.(IX.3.) NM rendelet az iskola egészségügyi ellátásról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

I. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

1. Helyzetelemzés

Hitvallásunk:

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy ki a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

/Varga Domokos/

Óvodánk nevelőinek elkötelezettségét, felelősségvállalását, hitvallását, attitűdjét, innovációra való törekvését fejezi ki a fenti gondolat.

Az óvoda 1977. október 1.-én nyitotta meg kapuit. A községben eddig még nem működött ilyen intézmény. A körzetesítések után alakították ki a volt általános iskola egyik szárnyában, a helyi TSZ. és a szülők segítségével. Sokat köszönhetünk a környező óvodáknak is, hiszen sok fontos eszközzel járultak hozzá ahhoz, hogy ez az óvoda megnyílhasson. Kezdetben sok gyermek járt óvodába, még az is előfordult, hogy nem tudtak mindenkit felvenni, így ők a szomszédos község óvodájába jártak. A gyermeklétszám azonban évről évre csökkent. A fiatalok egyre kevésbé telepedtek itt le, sőt az itt lakók is

elköltöztek. A családokon belül legtöbb helyen csak a férj dolgozott eddig, de folyamatosan a nők is munkát kerestek. A községben viszont nem igen volt

munkalehetőség. A mezőgazdasági munka, a földművelés már nem elégítette ki az embereket, hiányzott a modern élet és a kultúra. Sokan átköltöztek a közeli városba, ahol a gyárakban kaptak munkát. Itt jobban is kerestek, és a munkaidő is megfelelő volt számukra. A legfőbb szempont még is az volt, hogy a községben nem volt iskola. A szülők nem szívesen járatták gyermeküket másik faluba, inkább elköltöztek. A község fejlődésének megindítása végett 1991. szeptember 1.-től újra visszatelepítették az általános iskolát. Majd 1993-ban megalakult az Általános Művelődési Központ, és ettől kezdve, mint Á.M.K. Óvoda működünk. 2006. nyarán a ROP pályázat révén az épületet teljesen felújították (tető, nyílászárók, padlózat, külső-, belső festés, akadálymentesítés). 2007. szeptember 1.-től a Mezőhéki tagóvoda feladatellátását a Játékvár Óvoda és Bölcsőde martfői intézménye látta el megállapodási szerződés alapján. 2013. szeptember 1.-től Mezőhék Község Önkormányzata megalapította a Mezőhéki Óvodát és ettől kezdve önállóan működő intézmény lett. Intézményünk óvodája vegyes életkorú csoportban fogadja a 3 éves kortól a gyermekeket iskolába lépésig. Jogosultság szerint a 2.5 évét betöltött gyermekeknek is lehetőséget adunk az óvodába járáshoz.

"Játékvár - Vár a játék" nevelési gyakorlatot a Kompetencia alapú óvodai programcsomaggal kiegészítve, a környezeti nevelés köré építettük, amely magában foglalja a környezetvédelemre nevelést is. A környezet megismerése, szeretete, védelme, óvása a jövő emberének magatartásformájává, életszemléletévé kell, hogy váljon, ezért tartjuk fontosnak, ennek a területnek a kiemelését. A környezetvédelmi napok megrendezése nevelési programunk szerves része (Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak-fák Napja).

Nagy gondot fordítunk a gyermekek anyanyelvi nevelésére. A beszédhanghallás bevezetését, elengedhetetlennek tartjuk a kudarc nélküli iskolakezdéshez. A több éves gyakorlat bizonyítja törekvéseink eredményességét. A gyermekek beszédhibájának javítására logopédust keresünk.

Adottak a feltételeink a sok mozgásra, kirándulásra, levegőzésre, edzésre.

Intézményünkben a gyermekek foglalkoztatásához, óvodai életéhez minden szükséges eszközt, felszerelést lehetőségeinkhez képest biztosítunk.

Hagyományaink között szerepel kirándulások és túrák szervezése, - Tisza II-parti kirándulások, szarvasi Arborétum, budapesti Állatkert, Jászberény, Mezőtúr, évszakonként nagy séták-, amelyek a környezeti nevelés céljait is szolgálják, és maradandó élményeket adnak óvodásainknak.

Ünnepeinket - *farsang, anyák napja, évzáró, ballagás, karácsony*, - a szülőkkel együtt tartjuk és az ő közreműködésükkel, válik még hangulatosabbá. A gyermekek életének jeles ünnepei: *születésnap, gyermeknap*.

Intézményünk minőségügyi tevékenysége

Nagyon fontosnak tartjuk intézményünkben a minőségi munkavégzést. Ennek érdekében folyamatosan képezzük magunkat, hogy egyre magasabb színvonalon tudjuk végezni nevelő, gondozó, fejlesztő munkánkat.

Ezt bizonyítja, hogy minden alkalmazottunk elkötelezett a minőségfejlesztés iránt.

A gyermekek fejlődésének, egyéni fejlettségének nyomon követése, rögzítése érdekében egyéni fejlesztési lapot alkalmazunk. A kapott értékeket egyéni tájékoztatás keretében évente két alkalommal – SNI-s gyermek esetében 3 alkalommal - beszéljük meg a szülőkkel.

Célunk, hogy a partnerközpontú működéssel, a teljesítményértékelési rendszer alkalmazásával minél hatékonyabban valósítsuk meg a tudatos minőségi munkát intézményünkben

Jelenleg a minőségfejlesztéssel kapcsolatos tevékenységeinket az intézmény munkaterve tartalmazza, melyben megfogalmazzuk az adott évre vonatkozó minőségfejlesztési elképzeléseinket.

2. Óvodáink személyi feltételei

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a gyermek számára.

Intézményünk alkalmazotti létszáma összesen: 3 fő.

Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus:	2 fő
Pedagógiai munkát segítő dajka:	1 fő

Szakvizsgával 1 fő óvodapedagógus rendelkezik.

Óvodapedagógusaink a nevelési gyakorlatok speciális elemeinek megvalósításához szükséges tanfolyami végzettséggel rendelkeznek. Szakmailag jól felkészült, nagy tapasztalattal rendelkező stabil közösség alakult ki az évek során. Az óvodapedagógusok együttműködők a szülőkkel, más intézmények dolgozóival. Évek óta állandó pár dolgozik együtt, ami a munka hatékonyságát fokozza. Óvodapedagógusok gyermekszeretők, beállítottságuknak, érdeklődésüknek, értékrendjüknek megfelelő irányban érvényesítik szakmai tudásukat, pedagógiai munkájukra a megújulás igénye jellemző. Módszertani szabadságuknak érvényesülésénél a gyermekek érdekének védelmét figyelembe veszik. Értékeljük és megbecsüljük egymás munkáját, a véleménycserék őszinték, jobbitó szándékúak. Nyugodt, derűs légkörben dolgozunk. Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazott kapcsolata kiegészítő, egymásra épülő, partneri, amely hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. Az óvoda egész nyitva tartása alatt biztosított az óvodapedagógusi jelenlét. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli, az Alapító Okirat szerint biztosítja intézményünk.

3. Óvodánk tárgyi feltételei

Óvodánk épülete egyszintes, amely jól szolgálja a gyermekek óvodai életét. Az épület állaga elfogadható. A csoportterem száma 1, amely mérete az előírásnak megfelelő, esztétikusan berendezett. A csoportterem és a fektető-tornaszoba, az óvodai napirend minden tevékenységére alkalmasak. A gyermekek óvodai életének szinterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt A csoportszoba barátságos, természetes anyagokkal, díszítettek. A bútorzata megfelelő.

Megállapítható, hogy óvodánk tárgyi feltételei, komfortja, külső-belső esztétikája, karbantartottsága megfelelő feltételeket teremt az idejövő gyermekek óvodai életéhez.

A szülőkkel való beszélgetésekhez az óvodában megfelelő lehetőséget teremtünk.

Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges alapvető dologi feltételek adottak.

Az intézmény munkatársai számára biztosított a munkájukhoz, szükséges információkhoz és ismeretekhez való hozzáférés.

4. Óvodánk eszközzrendszere

A helyi pedagógiai program meglévő és tervezett eszközei:

Az alapvető játékeszközök folyamatos bővítésére, egyéni adományokból, pályázati támogatásból van lehetőségünk.

A komplex, mozgásfejlesztést segítő játékok fejlesztése, javítása folyamatos. Szükséges további speciális eszközök beszerzése, amelyek a mindennapi mozgás, testnevelés, tartásjavítás, megoldását segítik.

Intézményünk tanulási eszközeit minőségben és mennyiségben is lehetőségeink szerint fejlesztjük, ezen felül tervezzük olyan anyagok vásárlását, beszerzését, amelyekből az óvodapedagógusok készítenek a gyermekek játékához eszközöket.

Szakmai eszközellátottságunk megfelelő színvonalú. Az óvodai tevékenységekben jól szolgálják az egyéni fejlesztést az óvodapedagógusok által készített játékok, eszközök, ezek bővítésére a jövőben még nagyobb gondot fordítunk.

Meglévő eszközeink, amelyek alkalmasak a **Kompetencia alapú óvodai nevelés** megvalósításához:

- Jó minőségű, életkornak megfelelő képességfejlesztő játékok (LEGO, ASCO, Ravensburger), szituációs és építőjátékhoz szükséges eszközök.
- Mesekönyvek, gyermekfolyóiratok, különböző méretű és típusú bábok, dramatizáláshoz szükséges kellékek, anyagok, szakkönyvek, szakmai kiadványok
- Változatos eszközök, anyagok a vizuális tevékenységekhez (különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctoll, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzag stb.
- Zenei neveléshez szükséges hangszerek: furulya, metalofon, dob, ritmusbot, cintányér (kicsi, nagy), csengő; gyermekek-óvodapedagógusok által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, hanghordozók és azok lejátszásához szükséges eszközök (magnó, CD-DVD lejátszó)
- Oktatástechnikai eszközök: számítógép, nyomtató, fénymásoló, fényképezőgép.

II. INTÉZMÉNYÜNK ALAPELVEI, GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

1. Óvodai nevelésünk alapelvei

- A gyermeki jogok tiszteletben tartásának elve

A gyermek joga, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést az egyenlő hozzáférés biztosításával. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. Nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot, igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki óvodáinkban, ahol a különbözőség felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseink a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Óvodai nevelésünk gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, harmonikus fejlesztéséről
- szociális, testi, érzelmi hátrányt szenvedő gyermekek támogatásáról, hátrányok csökkentéséről
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkorra jellemző alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékokra, e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Nevelőmunkánkat a pedagógiai optimizmus, elkötelezettség, tenni akarás jellemzi.

- *Komplex nevelés elve*

A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek a gyakorlatban, azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

- *Egyéni fejlesztés elve*

A gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül. Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

Az óvodás korú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a más gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatok során, pozitív, kedvező hatások, élmények érvéjék.

- *A játék elsődlegességének elve*

Nevelésünkben elsődleges a játék, mely az óvodás életkorban nevelés eszközei közül a gyermek legelemibb, pszichikus szükségletét elégíti ki.

- A kompetenciafejlesztés elsődlegességének elve; az ismeretek - tudás, képességek, készségek, attitűdök tapasztalati úton történő megszerzésének elősegítése.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el.

Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, pozitív élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

A munka jellegű tevékenység is tartalmaz játékos elemeket. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során megéli a gyermek a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok, kialakulásához vezet.

- *Anyanyelvi nevelés elve*

Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, szerves része az óvodai nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.

- A közösségi nevelés elve

A gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.

- A családi nevelés tiszteletben tartásának elve

A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családban. A megfelelő módon kialakított szokások és viselkedési formák a gyermek számára megkönnyítik az óvodai közösségbe való beilleszkedést. Ezért nagyon fontos a családok nevelési szokásainak a megismerése, a családi és óvodai normarendszer egymáshoz való közelítése. A gyermeki személyiség számára biztonságot nyújt a megalapozott, és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. A szokásrendszeren és az együttélésen, fakadó interakciókon keresztül fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

- Az „éljünk egészségesen” elve

A helyes tisztálkodási és táplálkozási szokások kialakításában fontos szerepe van az óvodapedagógusnak és a dajkáknak. A felfokozott mozgásigény a gyermek életkori sajátosságai közé tartozik. Ennek kielégítése az óvodapedagógus feladata.

2. Gyermekképünk

Olyan gyermek, aki kiegyensúlyozott, tele van élményekkel. Testileg, szellemileg, lelkileg egészséges. Mozgást szerető, az életre nyitott, tud felfedezni, örülni, egészséges, edzett, alkalmazkodni képes.

Olyan gyermek, aki képes rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra. Tiszteli és megbecsüli azt.

Olyan gyermek, aki szabályokat alkot és elfogad, sikereket, kudarcokat egyaránt megfelelően tűr és kezel.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, hogyan egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, ami elősegíti, hogy hátrányai csökkenjenek.

Tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Nevelésünk során törekszünk arra, hogy a gyermek érzelmileg gazdag, nyugodt, kiegyensúlyozott, élményekre nyitott, érdeklődő, önkifejezésre képes, önálló, másokat elfogadó, együttműködő legyen.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei és a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások beleértve a spontán és tudatos nevelőhatásokat is együttesen határozzák meg.

A kompetencia alapú programcsomag alkalmazásával a gyerekek számára önfeledt, boldog gyermekkort igyekszünk biztosítani, amelyben

- kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint játszhatnak,
- kedvük, igényeik szerint mozoghatnak térben és időben,
- zenében és festésben, átélhetik a mesék, versek szárnyaló világát,
- átérezhetik a hagyományok üzenetét,
- bábozhatnak, dramatizálhatnak,
- nap mint nap változatos, színes élményeket szerezhetnek önmagukról, barátaikról, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek
- jelenlétéről, a közösségről, az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról
- játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől
- a kérdéseiket bátran, nyíltan megfogalmazhatják,
- megtanulják, hogy a megoldandó helyzeteknek számos megoldása lehetséges
- figyelembe veszik a gyermekek törvényeit is.

3. Óvodaképünk

Intézményünk, mint a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye a családi nevelés kiegészítője, amely biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit, óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkciókkal.

Nevelőtestületünk tudásával, akaratával, gondoskodásával a nevelőmunka minden területén biztosítja a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, szeretetét, megbecsülését.

- Fontos számunkra a szülők bizalmának elnyerése, zárkózottságuk oldása, nyílt napok, közös ünnepek, családlátogatások alkalmával.
- Törekszünk arra, hogy a szülő nyomon követhesse gyermeke óvodai fejlődését, megfigyelhessen, kérdezhessen, javasolhasson, a nevelés közreműködője legyen.
- Nemcsak az egészséges gyermeknek van joga a boldog gyermekkorhoz, ezért vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését is, akik közösségben foglalkoztathatók.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- Külső és belső környezetünket próbáljuk úgy alakítani, hogy családi értékeket, érzelmeket nyújtó legyen.
- Legfőbb törekvésünk, hogy a ránk bízott kisgyermekek az óvodában eltöltött idő alatt nyugodtan, kiegyensúlyozottan éljenek.
- Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését: belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszere személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
- környezettudatos magatartásának kialakulását

III. INTÉZMÉNYÜNK CÉLRENDSZERE, FELADATAI, SIKERKRITÉRIUMAI

1. Nevelésünk céljai

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése, és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

Alakuljon ki az egészséges életvitel iránti igény, az adekvát és rendszeres életritmus.

Az intézmény céljainak elérése érdekében az intézményvezető támogatja az intézményen belüli együttműködést, és támaszkodik a munkaközösség munkájára.

A magasabb rendű érzelmek, kibontakoztatásával alakuljon ki gyermekeinknél önmaguk szeretete, elfogadása, formálódjon egészséges én-képük.

Találják meg helyüket a közösségen belül, váljanak képessé a közösség szabályainak elfogadására, a különbözőségek tolerálására.

A környezettudatos viselkedésmegalapozása. Gyermekeink váljanak képessé a közvetlen környezetükben való eligazodásra, a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlesztés befogadására.

Alakuljon ki erős érzelmi kötődés a gyermekek és a művészetek között, váljanak nyitottá a kulturális élmények befogadására.

Óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyerekek elbocsátása, az iskolai beilleszkedés közvetett segítése.

2. Az óvodai nevelésünk általános feladatai

Óvodai nevelésünk feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Részfeladatai:

- az egészséges életvitel szokásrendszerének kialakítása.
- a gyermeki igényhez alkalmazkodó, rugalmas napirend kialakítása.
- életkornak megfelelő feltételrendszer biztosítása.
- az óvodás korú gyermekek komfortérzetének biztosítása.
- az óvodás korú gyermekek egyéni jellemzőinek megismerése.
- a gyermekek pozitív személyiségjegyeinek erősítése, közvetítése a közösség felé.

- a gyermekek erkölcsi-szociális, esztétikai és az intellektuális érzelmeinek differenciálása.
- egységes normarendszer kialakítása.
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása a közösségbe.
- az óvodás korú gyermekeknél az egyéni bánásmód alkalmazása.
- reális véleménynyilvánítás a gyermekek tevékenységeivel kapcsolatosan.
- az óvodás korú gyermekek saját felelősségének erősítése döntési helyzetekben, konfliktus helyzetekben.
- olyan helyzetek megteremtése, amelyben a gyermekek egyéni módon megnyilvánulhatnak.
- a gyermekek önkifejezéséhez szükséges feltételrendszer kialakítása.
- a környezettudatos magatartás megalapozása és alkalmazása. A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével igyekszünk elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.
- sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása. Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket. Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.
- a kultúra közvetítéséhez a feltételrendszer biztosítása.

3. Várható eredményeink

Egységes elvárásokat fogalmazunk, alkalmazunk alkalmazotti szinten a szokásrendszer kialakításában.

A napirend alkalmazkodik a gyermekek egyéni igényeihez.

A napirend szolgálja az életkornak megfelelő szokásrendszer kialakítását.

Biztosítjuk a gyermekek egyéni, biológiai szükségleteinek kielégítését.

Szabályozzuk, és ennek megfelelően alkalmazzuk a család-óvoda kapcsolattartási formáit.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek erősítése, közvetítése a közösség felé szolgálja az egyén és a közösség kapcsolatának pozitív irányú alakulását.

Képesek vagyunk érthető módon közvetíteni a gyermekek számára a közösségi normákat.

Biztosítjuk a közösségen belül a különbözőség elfogadását.

Képesek vagyunk az egyénre hatni a közösségben.

Képesek vagyunk alkalmazni a demokratikus nevelési elveket.

Pedagógiai Program
Mezőhéki Óvoda
Mezőhek, Mártírok út 9/b.

Elegendő időt biztosítunk a gyermek meghallgatására a közösség zavarása nélkül.

A gyermekek önkifejezéséhez szükséges feltételrendszer kialakítása szolgálja a gyermekek sokoldalú tevékenységét.

Képesek vagyunk közvetíteni a gyermekek felé a környezettudatos magatartás normáit.

Képesek vagyunk a tervezett és spontán helyzetek kihasználására a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelően.

Képesek vagyunk gazdagítani a gyermekek művészeti és kulturális élmény befogadó képességét.

IV. ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

1. Nevelésünk alapvető keretei

1.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk, hogy gyermekeink egészségesek, edzettek, testileg fejlettek, gondozottak legyenek, és legyen igényük az egészséges életvitelre, ami az iskolakezdés feltétele.

Feladataink:

- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, testi szükségleteik kielégítése, testi fejlődésük, edzésük biztosítása, mozgásigényük kielégítése.
- 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek megfelelő, speciális ellátása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, biztonságos, esztétikus környezet megteremtése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- Az egészséges életvitel/ egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a

- fogmosás, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása különös tekintettel a koronavírusra (COVID-19).
- Az egészséges életmód szokásainak kialakítása közben adódó kommunikációs helyzetek kihasználása, nyelvtanilag helyes, jól érthető tiszta beszéddel mintaadás.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodába lépéskor igyekszünk minél jobban megismerni a gyerekeket. A megismerést segítik az előzetes családlátogatások, környezettanulmányok, anamnézis készítése.

Lehetőséget biztosítunk a szülős beszoktatásra, amely megkönnyíti a gyermek beilleszkedését az óvodai életbe, s megalapozza a pozitív szülő - óvoda kapcsolat kialakulását.

Az összehangolt eredményes munka érdekében az egészségügyi szokásokat a dajka nénivel is megbeszéljük, hogy egyformán tudjuk gyakoroltatni azokat. Óvodánkban biztosítjuk a háromszori étkezést - reggelit, ebédet, uzsonnát. A Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Mesterszállási konyháról szállítják az ételt óvodánkba.

Az étlap összeállításával, javaslatokkal segítjük elő, hogy az étel mennyisége és minősége megfelelő legyen.

A főétkezések kiegészítéseként a szülők bevonásával lehetőség szerint hetente gyümölcsnapokat szervezünk.

Óvodánkban a színvonalas étkezési szokásokat alaposan kidolgozott feladatrend-szerrel érjük el. Ehhez megteremtjük az ideális feltételeket, esztétikus evő- és tálaló-eszközöket, igényes terítéket stb.

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, egyúttal fejleszti a gyermekek önállóságát, formálja ízlésüket.

A szülők felé hangsúlyozzuk a réteges öltözködés fontosságát, s azt, hogy a gyermekek ruházata tiszta, esztétikus, praktikus legyen. Fokozatosan alakítjuk ki a helyes öltözködési és testápolási szokásokat, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a gyermekek eltérő fejlettségét. A szülők bevonásával az összehangolt szokás-rendszer megalapozására törekszünk.

A táplálkozási szokásokhoz hasonlóan ezen a területen is féléves nevelési tervet készítettünk. Minden testápoláshoz szükséges eszköz a gyermekek rendelkezésére áll.

Kihasználjuk a játszótér és a tornaszoba adta lehetőséget a gyermekek szabad és irányított mozgására. Szervezünk kirándulásokat, túrákat. autóbuszos kirándulást. Állandó kirándulóhelyeket keresünk a Tisza II –partján lévő erdősávokban, réteken ezzel a környezettudatos magatartást is formáljuk. Sport délelőtti szervezésével bővítjük a mozgáslehetőségeket.

Kihasználjuk nyári időszakban a pancsoláshoz, adott lehetőségeinket.

Az edzettség érdekében a játszótéren, rossz idő esetén a tornaszobában naponta szervezünk rendszeres irányított mozgást.

A gyermekeknek szükségük van a hosszabb, rövidebb ideig tartó pihenésre. A nyugodt pihenéshez megteremtjük a feltételeket (csend, nyugalom). Figyelembe vesszük az eltérő alvási igényeket.

Az egészség megőrzése érdekében el kell érünk, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz, ezért minden időszakban sokat tartózkodunk velük a levegőn.

A napfény, a levegő, a víz edző hatásának kihasználásakor figyelembe kell vennünk a gyermekek egyéni edzettségét, érzékenységet.

Az egészségmegőrzés fontos mozzanata a megelőzés. Ennek érdekében óvodánkban minden évben egyszer, nagycsoportban kétszer általános szűrővizsgálatot végez a gyermekorvos. Évente minden korosztály státusz vizsgálatban részesül.

A gyermekek általános egészségi állapotára jellemző, hogy gyakoriak a légúti, hurutos, megbetegedések.

Óvodánk szükség esetén biztosítja a rászoruló gyermeknek a speciális fejlesztéshez szükséges szakembert. (logopédus, pszichológus, stb.)

A mozgásszervi betegségek megelőzése céljából lábstatikai és tartásjavító tornát végeztetünk. Óvodapedagógusok ez irányú képzettségét tervezzük.

Az egészséges biztonságos környezet alapvető feladatunk. Ennek érdekében napi szinten használjuk az európai szabványoknak megfelelően kialakított játszótérrel. Olyan korszerű fejlesztőjátékok szükségesek, amelyek biztosítják a gyermekek számára a sokoldalú mozgást.

A csoportszoba esztétikus kialakításával, a tornaszoba eszköztárának bővítésével, a mosdóhelyiség kifogástalan higiénijával elősegítjük az egészséges életmód alakítását.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket.
- Képesek szükségleteik felismerésére, kielégítésére.
- Kialakul bennük az esztétikus, higiénikus étkezés szokása, vigyáznak környezetük rendjére, tisztaságára.
- Igényükké válik a rendszeres mozgás, ami beépül mindennapjaikba.
- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes szokások beépülnek a gyermeki személyiségbe, pozitívan formálva azt.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek is képesek elérni a képességüknek megfelelő legoptimálisabb szintet a speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka hatására.
- Igényükké válik a környezettudatos magatartás.

1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Célunk:

Olyan gyermekek nevelése, akik egészséges én-képpel, közösségi normáknak megfelelő szociális magatartással rendelkeznek.

Feladataink:

- Magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásához szükséges, biztonságos, kiegyensúlyozott, harmonikus, családi légkör megteremtése, amely a gyermeki szükségletek kielégítését segíti elő.
- A gyermek-gyermek, óvoda alkalmazottai és a gyermekek, az óvoda alkalmazottai közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése példa értékű legyen. A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődésének, én-tudatának alakulásának, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- Szociális magatartás alapvető elemeinek formálása, szokás- és normarendszer megalapozása. Az emberek különbözőségének elfogadására, megértésére nevelés (befogadó nevelés), pozitív erkölcsi normák közvetítése. Kapcsolatteremtő, megtartó, konfliktusmegoldó képességek alakítása.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyerekek neveléséhez szükséges speciális ismeretek megszerzése a szakemberek bevonásával.

Óvodánkban családokból, érkeznek a gyermekek.

A családból a védettséget jelentő otthonból - ahol eddig szüleik vigyázták lépteiket - kerülnek az óvodába. Számukra nehezebb a beilleszkedés, hiszen először kell átélniük azt, hogy ismeretlen környezetben, egyedül, szülő nélkül kell eltölteniük napjaik nagy részét. Ebben az életkorban a gyermek jellemző sajátossága az erős érzelmi kötődés. A külső világot érzelmein keresztül értékeli, magatartását érzelmei irányítják. Feladatunk, hogy megteremtsük azt az alaphangulatot, családi, biztonságot nyújtó, szeretetteljes, derűs légkört, melyben a gyermek kötődését társaihoz, az őt körülvevő felnőttekhez egyaránt pozitívan alakíthatja. A tárgyi környezet tervezésénél és létrehozásánál különösen nagy gondot fordítunk arra, hogy az esztétikumon, s

praktikusságon túlmenően az otthonosság érzete domináljon. A gyermekek által mindennaposan, közösen használt eszközök helyét előre megtervezzük, a saját használatú eszközök, ruhaneműk, játékok számára jellel ellátott, állandó helyet biztosítunk. A biztonságos eligazodáshoz elengedhetetlen a tárgyi környezet állandósága.

A befogadás időszakában átélt első élmények alapvetően befolyásolják a gyermek érzelmi viszonyulását az óvodához. A befogadási folyamatot gondosan megtervezzük. Előzetes családlátogatás alkalmával megismerkedünk a szülőkkel, s a gyermekkel egyaránt. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a család is megismerkedhessen az óvodával. A gyermek szüleivel együtt érkezhetsz, s a "szülős beszoktatás" mindaddig eltart, amíg a gyermek megfelelő biztonságérzetre szert nem tesz az új környezetben. Több gyermek beszoktatása idején mindkét óvodapedagógus teljes műszakban, állandóan a csoportban tartózkodik. Az újonnan érkező gyermekeket gyöngédséggel, türelemmel, szeretettel fogadjuk. Személyes kontaktust teremtve, a gyermekek közé ülve, velük játszva, ölbeli játékokkal, mondókákkal, énekelgetéssel vezetjük be őket az óvodai életbe. Már a beszoktatás folyamán azokat a magatartásformákat közvetítjük, amelyekre felépítjük a csoport szokásrendszerét.

A tevékenységeket "modell"-ként, követendő példaként mutatjuk be és sok-sok érzelmi megerősítéssel mélyítjük el. Elsődleges a gyermekek eltérő egyéni szokásainak, képességeinek, tempójának figyelembevétele, s az, hogy a csoportban dolgozó felnőttek azonos elvárásokkal közvetítsenek a gyermekek felé. A mindennapi élet tevékenységei mellett arra törekszünk, hogy mind az óvodának, mind a csoportnak megteremtjük a hagyományait. A hagyományok kialakításában alapvetően a gyermek érzelmei, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok személyisége és a szülők érdeklődése dominál. Az ünnepeket (a gyermekek ünnepei, a társadalmi ünnepek, a néphagyomány) legtöbbször a csoporton belül szervezzük.

Az előkészületekben, s megrendezésben aktív tevékenykedésre serkentjük a gyermekeket. A hagyományteremtésben jelentős szerep jut a szervezett csoportkirándulásoknak. Rendszeresen szervezünk túrákat a közeli és távoli környezetünkbe a környezettudatos magatartás érdekében. Az élmények, az érzelmi átélés, a "jó együtt lenni" érzés közösségformáló szerepe az, amely pozitív töltést ad a gyermekcsoportnak, "összetartozunk". Keressük és kihasználjuk azokat a lehetőségeket, ahol a gyermekei találkozhatnak, megismerhetnek más gyerekeket is. Pl.: kirándulás, sport-rendezvények, mozi-színház- iskolalátogatás.

A gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelve és becsülve azt. Ezáltal megismeri szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.

Ahhoz, hogy a gyermek a csoport tagjának érezze magát, meg kell tapasztalnia, hogy számon tartják, szükség van rá. Az óvodai csoport sajátos színteret biztosít mind az önismeret és én-kép fejlődésében, mind a szocializációban. A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a sztereotípiák merevségének oldása is a feladatunk.

A közösen átélt élmények és az ahhoz kapcsolódó viselkedésminták összehasonlítási lehetőséget biztosítanak a gyermek számára. A reális önismeret, az egészséges én-kép a társak visszajelzései alapján formálódik. A kezdeti időszakban, az önértékelés alakulásában különösen jelentős szerepe van a felnőtteknek.

A gyermekek egyéni vonásait tiszteletben tartva, pozitív mintát nyújtva neveljük gyermekeinket toleranciára, egymás tiszteletére és a különbözőségek elfogadására. A már "beépült" értékrendet a gyermekcsoport is átveszi, és sajátos elvárásként közvetíti tagjai felé. Folyamatosan figyeljük a kapcsolatok alakulását. Nyílt odafordulással, példát mutatva, az "elfogadást" közvetítve, empátiás képességgel segítjük a gyermekeket abban, hogy megtalálják helyüket a csoportban. A társas együttlélhez elengedhetetlenül szükséges kapcsolattartási és viselkedésmintákat példamutatással s a követelmények következetes számonkérésével alakítjuk, tiszteletben tartva a gyermek önérvényesítési törekvéseit.

A pozitív normák közvetítésének módjaként főként az egyéni bánásmódot alkalmazzuk, egyénhez igazított fejlesztéssel. A bizalom az alapja minden óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatnak. A szeretetteljes, meleg, biztonságot nyújtó légkörben segítjük a gyermekeket abban, hogy érzelmeiket megfelelő módon tudják kifejezni, szélsőségek nélkül. Követendő példát nyújtunk a tapintatos magatartás, a figyelmes és tiszteletteljes, egymás iránt érzett megbecsülés kinyilvánításában, valamennyi munkatársunk folyamatos együttműködésével az inkluzív nevelés kialakítása érdekében. Feladatunk, hogy speciális ismereteket szereztve megfelelő szakemberek bevonásával (logopédus, pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus) a sajátos nevelési igényű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek a közösség egyenrangú tagjai legyenek.

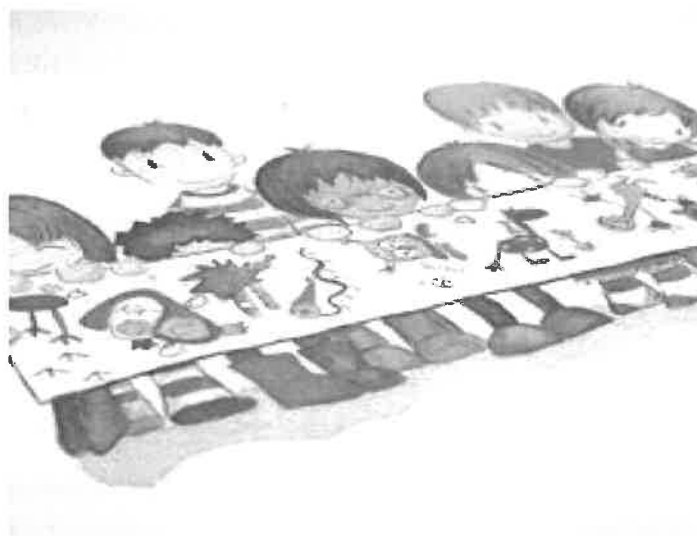
Támogatjuk a baráti kapcsolatok alakulását. A konfliktusok kezelésében arra törekszünk, hogy a gyermekek találjanak módot a megegyezésre, önálló, egyéni megoldásokkal, a belátáson alapuló rendezésre.

A csoport életét határozott, következetes, barátságos, őszinte, minden gyermek számára elfogadható, toleráns magatartással irányítjuk és szervezzük meg.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Az óvodáskor végére a gyermekek önértékelése olyan fokra fejlődik, hogy képesek lesznek az önálló helyzetmegoldásra, önérvényesítésre, önkifejezésre.
- Szívesen, örömmel járnak óvodába, ragaszkodnak a felnőttekhez, társaikhoz.
- Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, képesek rácsodálkozni a természetben, az emberi környezetben mutatkozó jóra és szépre, ezek megbecsülésére
- Örülnek a közös élményeknek, sikereknek.
- Érdeklődnek egymás iránt, meghallgatják, elfogadják egymást.
- Igényükké válik a helyes viselkedési szokások, szabályok betartása, képesek a konfliktushelyzetek megoldására, ami a sikeres iskolakezdést segíti elő.
- Válják a gyermeknek igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye- egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá.

1.3. Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az óvodai nevelőmunkánk során hangsúlyos szerepet kap az anyanyelvi nevelés, ezen belül a beszéd, a kommunikációs képességek fejlesztése. E területen nevelők tudatos fejlesztő tevékenységet végeznek, ami áthatja az óvodai élet egészét, az óvodai nevelés minden területét.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával. A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. A kommunikáció, a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Céljaink:

- A nyelvi kultúra alapjainak lerakása.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megerősítése, az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, és a gyermeki kérdések támogatása.
- Biztonságos önkifejezés megalapozása. Érthető, kifejező beszédkészség alakítása.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, és ezek élethelyzetekben való gyakorlása.
- Kognitív képességeik fejlesztése: egyre pontosabb valósághű észlelés, figyelem összpontosításra való képesség, valósághoz közelítő képzeleti működés, reprodukív emlékezet, problémamegoldó és kreatív gondolkodás, és alakuló fogalmi gondolkodás.

Feladataink:

- Helyes mintaadással szabályközvetítés (a javítgatás elkerülésével), anyanyelv fejlesztése.
- Nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.
- Jó hangulatú játék, oldott légkör létrehozása, melyben oldódik a beszédgátlás, s nő a beszédaktivitás.
- Az óvodai nevelőtevékenység egészében változatos, kommunikációs helyzetek biztosítása - beszédlehetőség, beszédhelyzet, beszélőkedv - beszélő környezet létrehozása, helyes mintaadás.

- Olyan tevékenységek biztosítása, amelyek a meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre építve további élményeket nyújtanak, fejlesztik az értelmi képességeket, a gyermekek alkotóképességét.
- Kommunikációs (verbális és nem verbális) jelzések felismerésének, és használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával. Együttműködés a logopédussal, a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása a természeti és társadalmi környezetről
- Az egyéni érdeklődési kör figyelembevételével a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.
- A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba.

A gyermekek beszédkedvéről, szókincséről, artikulációjának tisztaságáról és a család beszédmodelljéről már óvodás kor elején pontos képet alkotunk, hogy az egyéni fejlesztés lépéseit meg tudjuk határozni.

A család mellett az óvodai környezet fejleszti leghatékonyabban a gyermekek beszédét. Ezért különösen fontos az óvodapedagógus és minden más dolgozó mintaszerű beszéde. Ennek nyelvtanilag kifogástalannak, érthetőnek, egyszerűnek, világosnak, kifejezőnek, megfelelő stílusúnak kell lennie, ez utóbbi magában foglalja a hanglejtést, dinamikát és a hangsúly megfelelő alkalmazását.

Az anyanyelvi neveléshez is biztosítjuk a kellemes, nyugodt, gyengéd, családias, szeretetteljes, oldott légkört, mely során a nap bármely szakában lehetőséget adunk a kommunikatív kapcsolatok létrehozására, gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt között.

Törekszünk arra, hogy minden óvodással olyan érzelmi kapcsolatot alakítsunk ki, amelyben a gyermekek állandó késztetést éreznek élményeik, észrevételeik elmondására. Erre jó lehetőséget ad a jókedvű közös játék, életszerű helyzetek, egészségügyi, munka jellegű szabadidős tevékenységek, séták, közös élmények, tapasztalatok szerzése, melyek során újabb és újabb szavakkal gazdagíthatjuk szókincsüket, fokozhatjuk beszédkedvüket, ami által javul beszédértésük.

Reggeli beérkezéskor, gyülekezés, játékidő alatt kihasználjuk a lehetőségeket a beszélgetésre, mely során beszédfejlődést, előmozdító tevékenységet végzünk. Ezek tükrözik a csoport és egyén fejlettségét. Kisebбекnél ezt inkább óvodapedagógusi közléssel, megállapítással, észrevételekkel kezdjük, míg a

nagyobbaknál, már ismereteik révén a beszélgetéseink témái színvonalasabbak, komolyabbak.

Gondozás és munka jellegű tevékenységek alatt is szívesen beszélnek, mesélnek, kérdeznek. Gyermekekre való odafigyelésünkkel, odafordulásunkkal segítjük őket, hogy a szókincsgyarapítástól az összefüggő beszédig, mondatszerkesztésig, ragok helyes használatáig lehetőséget adjunk a gyakorlásra, fejlesztésre. E folyamatokban jól irányított kérdésekkel, a gyermek kérdéseire való válaszadással serkentjük őket beszélgetésre, kommunikációs kultúrájuk megalapozására. Itt gondolunk az élethelyzetek játékaire, mint pl. köszönés, bemutatkozás, megszólítás, vásárlás szabályai, illemszabályok. Az étkezés szokásait megtartva alkalmat adunk a beszélgetésre, ami csendben zajlik úgy, hogy az ne menjen az étkezés rovására. Séták, játszótér és az udvaron való tartózkodás során, ahol az élmény, a rácsodálkozás és annak megfogalmazása révén tudatosan formáljuk, bővítjük ismereteiket, ami jól szolgálja a beszéd és gondolkodás kölcsönhatását.

Nevelési folyamatunk keretei biztosítják számunkra, hogy a körülöttünk észlelhető világról beszéljünk, a tevékenységekkel kapcsolatos kifejezéseket megismerjék. Mindezeket úgy alakítjuk, hogy élménnyé váljon számukra, ezzel is elősegítve azt, hogy szabadidejükben ezeket újból felidézzék, gyakorolják. Feladatunk a bábozásban rejlő értékek kihasználásával segíteni a szorongásos, gátlásos, visszahúzódozó gyermekeket. Vannak olyan gyermekek, akik differenciált, egyéni odafigyelést igényelnek, mert beszédbeli lemaradást, beszédhibát, beszédgátlásosságot fedezünk fel náluk. Igyekszünk enyhíteni, megszüntetni gondjaikat úgy, hogy logopédus foglalkozik velük. Ha élmény gazdag életet biztosítunk óvodásaink számára, akkor beszédtemája is lesz óvodásainknak.

Óvodánkban az ismeretek nyújtását differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. A különböző élethelyzetekben való gyakorlást, az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulást emeljük ki.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Gyermkeink a magyar nyelv sajátosságainak, szabályainak megfelelően beszélnek.
- Alkalmazzák a szép, kulturált, udvarias beszéd elemeit.
- Képesek élményeik önálló, érthető, összefüggő elmondására.

- Jól artikulálnak, gazdag szókinccsel és kommunikáló képességekkel rendelkeznek.
- Koruknak megfelelően kialakul a pontos érzékelésük, észlelésük, képesek vizuális, auditív differenciálásra.
- Képesek térbeli viszonyokat, felismerni, megnevezni.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Gondolkodásukra a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző
- Figyelmük korukhoz képest tartós.

2. Mindennapi életünk szervezése

Napirendünk biztosítja a gyermekek tevékenységekben megnyilvánuló egészséges fejlődését, fejlesztését, amihez elegendő időt biztosítunk. A rendszeres, visszatérő folyamatok, ismétlődések teremtik meg gyermekeinknek az érzelmi biztonságot. A részben folyamatos napirendet jól összehangolt, együttműködő munkával igyekszünk megvalósítani, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek szervezésével, mely igazodik a gyermek egyéni szükségleteihez, és tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A gyermekek együttműködő képességének, feladattudatának fejlesztése érdekében, növekvő időtartamú, csoportos foglalkozásokat tervezünk, szervezünk. Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, a játék kitüntetett szerepe.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel és egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatárssal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

A gyermekek fejlődését nyomon követjük és dokumentáljuk.

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján, a programban, szereplő napirendben és heti rendben szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a

feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben

szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltése kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A gyermekek napirendje

Időtartam	Tevékenységek
6 ³⁰ - 8 ⁰⁰	Folyamatos gyülekezés, játék
8 ⁰⁰ – 11 ³⁰	Folyamatos játéktevékenység csoportban, szabadban Egészségügyi szokások gyakorlása Önkiszolgálás, folyamatos tízórai Egyéni, csoportos és mikro csoportos tevékenységek (a heti rendnek megfelelően) 5-35 perces csoportos foglalkozás - külső világ megismerése - anyanyelvi nevelés - beszédhanghallás fejlesztés - verselés-mesélés - ének, zene, énekes játékok, gyermektánc - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - mozgás Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (tanköteles korú, 45 perces) Szabadjáték, kirándulás, levegőzés
11 ³⁰ – 14 ²⁰	Ebéd Egészségügyi szokások testápolás, Fogmosás Pihenés mesével
14 ³⁰ – 16 ³⁰	Egyéni alvásigénynek megfelelően folyamatos ébredés Egészségügyi szokások gyakorlása Önkiszolgálás, uzsonna Szabadjáték Folyamatos hazabocsátás

Heti rendünk kialakításánál a programunkban megfogalmazott tevékenység kereteit, rendszerességét jelöljük. A fejlesztés folyamatos, a tevékenységek tartalma fokozatosan bővíthető.

Heti rendünk

	KÖTETLEN TEVÉKENYSÉG	KÖTELEZŐ TEVÉKENYSÉG
HÉTFŐ	Külső világ tevékeny megismerése	Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
KEDD	Verselés-mesélés	Mozgás Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
SZERDA	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
CSÜTÖRTÖK		Mozgás Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
PÉNTEK		Ének, zene énekes játékok gyermektánc Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

3. Tevékenységi formáink

3.1. Játék

-A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
- Fontos a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése. Bakonyiné Vincze Ágnes és Szabadi Ilona szerint a szabadjáték az, amikor”a gyermekek maguk kezdeményezik, a játékot, maguk szervezik, maguk osztják fel egymás között a szerepeket, maguk alakítják a játék folyamatában a játék lefolyását, tartalmát.”

Céljaink:

- Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a játék eszköz jellegének professzionalizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteli óvodai élet.
- Célunk, hogy a gyermekek a játékban elemi, pszichikus szükségleteiket ki tudják elégíteni. Ezt minden nap, visszatérő módon, hosszantartóan, zavartalanul tehessék meg a szabad játékfolyamat során, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.
- A különböző játékfajták gyakorlásakor fejlődjön személyiségük, testi, lelki, szellemi harmónia jellemezze őket.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is jól érezzék magukat az általuk választott játékokban.

Feladataink:

- A nyugodt légkör megteremtése érdekében az együttélés alapvető szokásainak és szabályainak kialakítása.
- Az elmélyült játékhoz szükséges összefüggő játékidő biztosítása.
- A különböző játékfajtákhoz szükséges hely létrehozása, a mobilizálhatóság feltételeinek megteremtése.
- Megfelelő minőségű és mennyiségű játékeszköz biztosítása a csoport általános és az egyén fejlettségének és az eszközfejlesztő hatásának figyelembevételével.
- Olyan, a szűkebb és tágabb környezetből szerzett, tevékenységeken alapuló élmények nyújtása, amelyek kedvezően befolyásolják a játéktevékenység témáját, tartalmát.
- A gyermekek egyéni élményeinek megismerése és figyelembevétele, amelyek a játék kiindulópontját adhatják.
- Az óvodapedagógus tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenlétével boldog atmoszféra teremtésével, és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.
- Az erkölcsi tulajdonságok fejlesztésén túl a szokás és normarendszer megalapozása.
- A sajátos nevelési igényű gyerekek játéklehetőségeinek biztosítása.

Az óvodában a gyermeki játék két formáját különböztetjük meg: a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett/irányított/játékokat.

Játékfeltételek megteremtése:

Játékra ösztönző légkör

Jót játszani csakis biztonságérzetet adó, derűs, szeretetteljes légkörben lehet, ahol a kisgyermek érzi: óvják, védik, elfogadják olyannak amilyen, ahol mindig számíthat a felnőttek segítségére, támogatására, és ahol önállóan, szabadon tevékenykedhet. Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel boldog légkör teremtésével, és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása.

Érdeklődünk, komoly figyelmet tanúsítunk a gyermeki közlések iránt, készségesen válaszolunk a kérdésekre, gyermeki üzeneteket dekódolunk, metakommunikációs jelzéseket küldünk és játszótársként nyelvi kifejezésmintákat adunk.

Olyan meleget, sugárzó légkört teremtünk, ahol a gyermek egyéni vágyait, ötleteit a kötetlen játéklehetőségekben szabadon megvalósíthatja, módja van megválasztani a játékhoz szükséges társat, eszközt egyaránt.

E sajátosan hatékony légkört csak személyiségközpontú óvodapedagógus tudja megteremteni, működtetni.

Törekszünk, hogy személyiségünkkel biztonságot árásszunk, hitelesen cselekedjünk, legfontosabbnak érezzük a gyermekek feltétel nélküli szeretetét, gondoskodásunk feltétel nélkülségét, hogy kellő empátiával forduljunk a gyermekek felé, és megfelelő toleranciával el tudjuk fogadni minden gyermek különbözőségét.

Megteremtjük azokat a feltételeket, melyek kedvezően hatnak az igazi, szabad, boldog játék kialakulására, formáinak, tartalmának gazdagítására, amelyek ösztönzik a gyermekeket, amelyek segítségével játékuk sokoldalúbbá válik.

Játszóhelyek kialakítása

A különböző jellegű játékokhoz különféle játékokra csábító, állandó és ideiglenes, gyerekek eltérő igényeit kielégítő játszóhelyeket alakítunk ki, családi játékokhoz, fantáziajátékokhoz szobai és konyhai kellékekkel, imitációs kiegészítőkkel, és ezek a helyek rugalmasan változtathatók, átalakíthatók. Ehhez szükséges, hogy a berendezések könnyen mozgathatóak, átalakíthatóak, variálhatóak legyenek. Kitágíthatjuk a játékteret, a megfelelő szabályok mellett. Mert szabályok kellenek, betarthatóak, biztonságérzetet teremtők. A gyerekekkel együtt alakítsuk ki azokat, menet közben változtathatunk is rajta, ha szükséges. A lényeg a lehetőségek jó kihasználása. Kellő rugalmassággal elősegíthetjük a gyermekek mielőbbi önálló játékszervezésének kibontakozását. Egy-egy kedves játéktémát a gyermekek akár több napon keresztül is játszhatnak.

Kialakítunk csoportban meghitt mesesarkot, szép könyvekkel, puha párnákkal, szőnyegekkel. Barkácsoláshoz, ábrázoláshoz, védett helyen asztal- megfelelő, elérhető anyagokkal, eszközökkel.

Az óvoda udvara és játszótér minden évszakban gazdagon kínálja a változatos tevékenységek lehetőségét.

Játékeszközök

A játékhoz játékeszközre van szükség. Bármilyen, ami a gyermek kezébe kerül, játékeszközzé válhat.

A játékeszközök ösztönzik, motiválják, gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Segítik elgondolásaik megvalósítását, bármire felhasználhatók. A játékeszközök megválasztásában tükröződnie kell az óvodapedagógusi igényességnek.

Fontos, hogy igazodjon a gyermekek életkorához, az egyes gyermekek játékszükségletéhez, segítsék elő a sokoldalú fejlődést, fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsenek.

A gyermeki fantázia kibontakozását leginkább a különféle anyagfélések, a „bármilyen lehet belőle agyagok” segítik. Legyen minél több természetes anyag.

A megfelelő, készen vett játékeszközök biztosítása mellett az óvoda által a játékhoz adott többlet meghatározó elemei a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható agyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök. Ez a többlet megerősíti a gyermeki kreativitást, önkifejezést, alkotókedvet, közös tervezést, együttműködést, interakciós kultúra kibontakozását, annak átélését, hogy nem a pénzért vett játék jelenti a legnagyobb örömet.

A játék lehet a gyermek szabad játéka és lehet az óvodapedagógus által kezdeményezett játék. Eltérés az óvodapedagógus szerepében található.

Szabadjáték:

Amikor az óvodapedagógus biztosítja a gyermek számára az önállóságot, szabadságot a játéktevékenység kiválasztásában, a játékeszközök megválasztásában, a társak megválasztásában, a gyermeki játékelgondolás megvalósulásában, a játszóhely megválasztásában és kialakításában.

A szabadjáték folyamatosságának érdekében az óvodapedagógus hagyjon elegendő időt a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarja meg más tevékenység felkínálásával, és adjon lehetőséget a játék későbbi folytatására.

Kezdeményezett játék:

Amikor az óvodapedagógus pedagógiai szándékkal teremt olyan helyzetet, melyben a gyermek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ennek a külső készítésnek akkor van helye, ha a gyermek érdekében történik, mégpedig úgy, hogy azok elősegítik sajátos fejlődését, és találkoznak igényeivel. A gyermeknek itt is lehetősége van a játéktevékenység megválasztására, ezért tartsuk tiszteletben választását-jogában áll nem élni a felkínált játéklehetőséggel! Alkotó pedagógiai légkörben biztosítsuk az önállóságot és önmegvalósítást számára. A játék célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát.

A játék támogatásából adódó óvodapedagógusi feladatok:

Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése→differentiált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása.(nem az életkornak megfelelő játék támogatása!)
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együttjátszás során.
- A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása.
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése, és az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítése.
- Modellértékű viselkedés, kongruens kommunikáció, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerektől is elvárja.
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban.

- A játék fenntarthatóság érdekét szolgáló szabályrendszer a gyerekekkel együtt történő alakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

Játékfajták:

Gyakorlójáték: jellemzője, hogy véletlen cselekvésből fakad, s a siker újraismétlésre készíti a gyermekeket. Az újra átélt örömezésért végzi a cselekvést, önként felállított és vállalt szabályok szerint, amely által különböző funkciók fejlődnek. Fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége. A gyakorlójáték lehet mozgásos, manipulációs és verbális. Ennél a játékfajtánál biztosítanunk kell a helyet, ügyelve arra, hogy ne zavarják egymást a gyerekek. Megfelelő mennyiségű játékeszközök, anyagok biztosításával a konfliktusmentes játékot segítjük elő. Főleg a verbális játéknál a gyermekek alapos ismerete szükséges ahhoz, hogy el tudjuk dönteni, biztassuk vagy magukra hagyjuk a gyermekeket. Célunk az, hogy a gyakorlójáték fontosságát elismerve továbbfejlődjön a gyermekek játéktevékenysége, s eljussanak a fejlettebb játékszintre.

Építő, konstruáló játék: A gyermekek különböző játékszerekből, azok elemeiből létrehoznak, összeraknak eszközöket. Kezdetben még spontán jönnek létre az alkotások, később tudatosan megtervezve, átgondolva hoznak létre építményeket. A tapasztalatnak ennél a játékfajtánál is fontos szerepe van, ami párosul a kreativitással, az alkotás örömeivel. Az építő, konstruáló játéknál az eszközök változatossága mérvadó, hiszen újabb és újabb megoldásra serkenti a gyermekeket. Ezért nagy a felelősségünk, hogy milyen játékeszközöket biztosítunk számukra. Figyelembe kell vennünk a játékeszközök kiválasztásánál a csoport általános fejlettségét, összetételét, s az egyéni fejlettségi szinteket. Az eszközök méretének, minőségének, mennyiségének, anyagának változatosságával kell lehetővé tennünk, hogy minden gyermek megtalálja a magának megfelelőt. Gondoskodunk arról, hogy az építő, konstruáló gyerekek megfelelő, nyugodt helyet találjanak a játékokhoz. A konstruáló játék során alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája.

Szimbolikus szerepjáték: A gyermekek szerepjátéka a gyakorlójátékból kibontakozó tevékenység, tapasztalataikon, élményeiken, ismereteiken alapul, ezekhez való érzelmi viszonyulásukat tükrözi. Feltétele az önállóság és a

kezdeményezőkézség. A gyermekek a környezetükben lévő felnőttekkel azonosulnak, megjelenítve a számukra lényeges cselekvéseket, magatartásformákat, eseményeket, kreatívan újraalkotva azokat. Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk, mely élményforrás lehet a gyermek számára. A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyakról gondoskodunk. A játéktémák gazdagításához a játékeszközök is hozzájárulnak. A készen vásárolt eszközök mellett együtt is készítünk eszközöket, kellékeket. Megadjuk a lehetőséget arra, hogy egy-egy játéktéma kibontakozásához megtalálják a gyermekek a megfelelő helyet. Figyelemmel kísérjük és tiszteletben tartjuk a játékot, elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel. A konfliktusok megoldásába csak akkor avatkozunk be, ha feltétlen szükséges. El kell érünk, hogy a gyermekek törekedjenek a megoldásra. Egyszerű játszótársként veszünk részt a játékban a gyermekek igényei szerint. Segítjük a szerepjátékban alakuló társas kapcsolatokat, a gyermekek kommunikációs készségének alakulását, erkölcsi, akarat tulajdonságainak, kognitív képességeinek fejlődését.

Szabályjáték: A gyermekekben kialakul a szabályokhoz való igazodás igénye. Szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését. A gyermekek a szabályokat betartják, annak megfelelően viselkednek. A szabályjáték fejleszti, elősegíti a gyermekek egymáshoz való viszonyát, s az én-kép alakulását, akarat tulajdonságainak formálódását, kognitív képességeinek fejlődését. A mozgásos szabályjátékoknál a gyermekek ismert mozgásokat gyakorolnak változatos formában. Az értelemfejlesztő szabályjátékok jellemzője, hogy szociális és értelmi érettséget feltételeznek. Az irányításnál figyelembe kell vennünk a gyermekek fejlettségét, a csoport jellemzőit (létszám, összetétel), s a játék előzményeit. Ha a gyerekek maguk kezdeményezik a szabályjátékot, akkor is ügyelnünk kell arra, hogy a szabályokat betartsák. Ennél a játékfajtánál is biztosítjuk az alapvető feltételeket (idő, eszköz, hely).

Barkácsolás: A játék igényéből kiinduló tevékenység. A gyermekek a játékokhoz szükséges eszközöket készítik el, ezeknek az eszközöknek mindig funkciójuk van. A barkácsoláshoz szükséges anyagokat folyamatosan gyűjtjük, s az erre kijelölt helyen tároljuk. A barkácsoláshoz szükséges szerszámok használatát megismertetjük velük.

Ahhoz, hogy a gyermekek elérjék ezt a fejlett játékszintet, el kell juttatni őket a felismerésig, hogy képesek ötleteik megvalósítására. Eleinte mi magunk készítünk eszközöket, s később is segítünk a megvalósításban.

Bábozás: Minden olyan játékot, amely valamilyen tárgy, eszköz, megmozdításával életre kel, szerepet játszik, megpróbál kifejezni valamit

bábjátéknak, nevezünk. Ezek az eszközök nemcsak tárgyak lehetnek, hanem a kéz, a test különböző részei is, amelyek mozgással egy-egy figurát, hangulatot próbálnak kifejezni. A bábjáték legnagyobb jelentősége abban áll, hogy olyan utat tud megnyitni a gyermek és felnőtt (de lehet felnőtt és felnőtt vagy gyermek és gyermek) között, amely addig zárva volt. A bábu- az „átmeneti tárgy”- a két személy között közvetít. A bábjáték azért hatásos, mert képszerű, dramatikus, mozgásra épül a cselekménye. Művészi erejével hat, mert jelképes, csodálatos, hiszen az élettelen báb megelevenedik, él. Biztosítja az érzelmek kivetítését, lereagálását.

A bábjáték nem csak az irodalmi és zenei élményszerzés alkalmával, hanem környezeti nevelés, vizuális nevelés és matematikai tapasztalatszerzéskor is használható.

Megteremtjük a lehetőségeket, a feltételeket a bábozáshoz, miközben megismertetjük a gyermekeket a bábok használatával. Állandó helyet biztosítunk a báboknak, hogy a gyermekek játékidőben kedvük szerint használhassák azokat. A gyermekekkel közösen is készítünk bábokat.

Dramatizálás: Mozgáson, látványon, beszéden alapuló tevékenység.

Dramatizáláskor a gyermekek elsősorban az irodalmi élményeiket játsszák el. Feladatunk, hogy olyan irodalmi élményekhez juttassuk a gyermekeket, hogy készletet érezzenek a reprodukálásra, továbbjátszva, szöve a mese- vers-film mozzanatait, érzelmileg azonosulva egy-egy szereplőhöz. Engedjük, hogy érvényre jussanak saját elgondolásaik.

Segítjük őket a díszletek, kellékek elkészítésében, a szereplők és az eszközök kiválasztásában, ha a gyermekek igénylik ezt. Biztosítjuk, hogy a kellékek bármikor hozzáférhetőek legyenek a gyermekek számára. Megmutatjuk nekik, hogyan élhetnek a mozgás, a mimika és a gesztus eszközeivel, ezzel is segítve a megvalósulást.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekekben az óvodáskor végére kialakulnak azok a tulajdonságok, amelyek alapján képesek az együttélés szabályait betartva a nyugodt, elmélyült, tartalmas játékra.
- Szívesen játszanak együtt, maguk is kezdeményeznek, létrehoznak játékhelyzeteket. Meg tudnak egyezni társaikkal a játék témájában, helyében, eszközökben, szerepekben. Képessé válnak a szabályok elfogadására, betartására.
- Játékukhoz önállóan keresik az eszközöket, maguk is készítenek játékukhoz szükséges eszközöket, kellékeket, vigyáznak a játékeszközökre.

- Képesek a játékokban a külső világhoz fűződő érzelmi viszonyukat kivetíteni.
- Képesek bonyolult építményeket létrehozni, az elképzelt modell pontos megközelítésére, a konstruált elemeket felhasználják más játékokban.
- A játékban kialakult társas kapcsolatok során természetes körülmények között képesek fejlett szinten kifejezni beszédükben elképzeléseiket, kommunikálni társaikkal.

3.2. Külső világ tevékeny megismerése

3.2.1. Természeti és épített környezetünk

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), más részből a külső, ember alkotta épített környezetet (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások, hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, a városi környezet).

A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége és alapozódik meg a természettel élni tudó és természetet védő ember szokása.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére. Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak.

Óvodapedagógusként hozzájárulunk ahhoz, hogy érdeklődésünkkel, lelkesedésünkkel, empátiás készségünkkel, színes egyéniségünkkel (az óvodában dolgozó felnőttek bevonásával) pozitív példát nyújtsunk ahhoz, hogy gyermekeink megszeressék környezetüket, ragaszkodjanak ahhoz, lehetőségeikhez képest védjék, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodjanak benne.(környezettudatos magatartás)

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek és a kompetencia alapú nevelés négy eleme (levegő, tűz, víz, föld) határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás, az apró történéseken keresztül érvényesül.

Céljaink:

- Célunk, hogy a gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerezzen a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természet, az emberi alkotások iránt, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- Célunk, hogy a gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét is.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket szerezzen, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Ismerje fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, és téri viszonyokat: Alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Feladataink:

- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építünk, illetve élményeikre támaszkodunk.
- A meglévő ismereteket elmélyítjük, rendszerezjük.

- Változatos tevékenységeket biztosítunk felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Témaválasztásnál figyelembe vesszük a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Módszereinket, eszközeinket a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítjuk: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előigézése, kísérletezés, vizsgálat.
- Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetítjük az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- Megtanítjuk felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Megláttatjuk az ok-okozati összefüggéseket.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatjuk.
- Megismertetjük a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a tűz, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- Megalapozzuk a környezettudatos szokásokat, pl. takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, illetve a hulladékkezelés, szelektálás.
- A természetet szerető, védő, óvó gyermek a család felé is pozitív közvetítő szerepet tölt be.
- Biztosítjuk az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- Közösén átélt felfedezések, tapasztalatok hatására fejlődnek a témával kapcsolatos élményeik, így érzelmileg mélyül a környezethez való viszonyuk.
- Csoportszobában vannak élő növények, alkalmanként csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- A gyermekek által használt eszközöket hozzáférhető helyre tesszük.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújtunk.
- Terepgyakorlatokat szervezünk, ahhoz a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, életközösségek megismertetésére motiválunk, észrevetjük a legapróbb növényt, rovar, meghallatjuk a madarak hangját, más állatok neszeit.
- Terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motiválunk.
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervezünk, megismertetjük a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élünk.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltatunk, közlekedési eszközökkel ismertetjük meg a gyerekeket.

- Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeiknek fejlődését, a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A meg tapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása. Mindezek a gyermeki tulajdonságok közvetett módon elősegítik a sikeres iskolakezdést.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknek, az egyéni képességeiknek megfelelően biztosítjuk a tapasztalatszerzési lehetőségeket, a sikeres iskolakezdéshez pedig speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe.

Az óvodáskor meghatározó a gyermekek személyiségfejlődésének szempontjából. Ebben az életkorban az átélt élmények döntően befolyásolják a gyermekek érték-rendjének alakulását.

3-7 éves korban a legfogékonyabbak az őket körülvevő közvetlen vagy közvetett környezeti hatásokra. Kíváncsisággal, érdeklődéssel fordulnak a világ felé. A mi feladatunk, hogy ezt a természetes kíváncsiságot kielégítsük, felfedezzessük, környezetük szépségeit, olyan tapasztalatok birtokába juttassuk őket, amelyek az élet-koruknak megfelelő biztos eligazodáshoz és tájékozódáshoz szükségesek.

Feladatunk még, hogy csodálatot ébresszünk a természet még meglévő sokszínűsége iránt, alakítsuk a gyermek és környezete közötti harmonikus érzelmi viszonyt, ráirányítsuk figyelmüket az őket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseire.

Környezeti programunk az évszakokhoz kötődik. Igyekszünk mindig valósághű, reális ismereteket nyújtani a gyermekeknek.

A tapasztalatszerzések során gazdagodik a gyermekek szókincsé, fejlődik nyelvi kifejezőképessége. Az élmények hatására bátrabban mernek megnyilatkozni, el tudják mondani érzéseiket, észrevételeiket, gondolataikat. A hosszabb, rövidebb séták, a kirándulások, a határban végzett munkálatok során sok időt töltenek a szabadlevegőn mozgással a gyermekek, s ez elősegíti egészséges testi fejlődésüket. A tapasztalásokkal szerzett ismeretek elmélyítését és az érzelmi ráhangolódást segítjük az egyes témakörök komplex feldolgozásával, irodalmi, zenei, vizuális élmények nyújtásával.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

3-4 éves korban:

- Óvodájuknak, a velük foglalkozó felnőtteknek, csoporttársaiknak megismerése.
- A család fogalmának értelmezése, a család összetartozásának érzékeltetése.
- Testük, érzékszerveik, azok funkcióinak megismerése, ápolása.
- Ismerkedés az óvoda udvarán és közvetlen környékén lévő környezettel.
- Az évszakokra jellemző jelenségek, azok tulajdonságainak megismerése.
- Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek megtapasztalása.
- néhány gyümölcs, zöldségféle, virág tulajdonságainak érzékelése.
- néhány környezetükben leggyakrabban előforduló állat külső jellegzetességeinek megfigyelése.
- Színekkel való ismerkedés.
- Számukra érdekes tárgyak, termékek gyűjtésével a természetsarok gazdagítása, a gyűjtött termékek hasznosítása az óvodai élet más területén.
- A gyalogosközlekedés gyakorlása, legismertebb közlekedési eszközök felismerése, megnevezése.
- A gyermekek spontán érdeklődésére alapozva élünk a mindennapi tevékenység és a játék adta matematikai lehetőségek kihasználásával.

4-5 éves korban:

- Élményszerző séták alkalmával ismerkedés a tágabb környezetükkel: Tisza II partja, kiserdő, stb.
- Családtagok nevének, lakásuk címének megismertetése.
- Testrészek és érzékszervek funkciójának tudatosítása, helyes testápolási szokások gyakorlása. Egészségünk védelmének és az orvos gyógyító munkájának megismerése.
- Az időjárás természetére gyakorolt hatásának megfigyelése.
- Színek alkalmazása és azok árnyalatainak felfedezése.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységek végzése az udvaron a felnőttek segítségével.
- Növények gondozása, újabb gyümölcsök, zöldségek, virágok megismerése.
- Néhány újabb háziállat, vadon élő állat, madár, rovar és azok gondozásának, életük megóvásának megismerése.
- Közlekedési szabályok gyakorlása lakóhelyünkön. Személy- és teherszállító járművek megismerése, összehasonlítása.
- Hosszabb, rövidebb kirándulások szervezése lakóhelyünkön.
- Az ember természetvédő tevékenységének tudatosítása.
- A külső világ tevékeny megismerése során tapasztalatszerzés környezetük mennyiségi, alaki összefüggéseiről, térbeli, síkbeli, logikai viszonyairól.

5-6-7 éves korban:

- Lakóhelyünk fontosabb intézményeinek, nevezetességeinek megismerése.
- Családtagok szerepe, munkájuk tudatosítása a családban és családon kívül.
- Testrészek pontos megnevezése, helyes oldaliság rögzítése, érzékszervek ápolásának, használatának gyakorlása.
- Testnevelés, sportolás, edzés fontosságának felfedeztetése.
- Az évszakok jelenségeinek, az időjárás változásainak, azok természetére gyakorolt hatásának folyamatos megfigyelése. Kísérletek végzése.
- Az évszakoknak megfelelő munkák végzése az óvodában és az óvodán kívül hagyományainknak megfelelően.
- Az állatokról és növényekről szerzett ismeretek bővítése, más éghajlat állatainak, növényeinek megismerése. Kísérletek végzése.
- Már ismert közlekedési szabályok alkalmazása, séták, kirándulások során. Közlekedési eszközök összehasonlítása, csoportosítása rendeltetésük szerint.
- Látogatás közeli intézményekbe, szaküzletekbe, építkezéshez. Az ott dolgozók munkájának megfigyelése. Látogatás az iskolákba.
- A napszakokkal kapcsolatos ismétlődő tevékenységek megjelenítése a napszakok meghatározása.
- Kirándulások lakóhelyünk környékére és hazánk más tájaira.
- A külső világ tevékeny megismerése során a spontán tapasztalatszerzés mellett matematikai és geometriai alapfogalmakkal is megismerkednek a gyermekek, tudatosan használva azokat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismerik a személyükkel, családjukkal kapcsolatos neveket, címet, évszámokat, ismeri szülei foglalkozását, tudja óvodájának nevét.
- Életkoruknak megfelelő szinten meg tanulnak tájékozódni a természeti és társadalmi környezetükben.
- Ismer a növény és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Jellemzőik alapján megkülönböztetik az évszakokat, tudatosul bennük, hogy mi is a természet részei vagyunk.
- Felfedezik a környezetükben rejlő ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi, téri, formai viszonyokat.
- Ismerik környezetük közlekedési feltételeit és a leggyakrabban előforduló közlekedési eszközöket, ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Ismerik lakóhelyük természeti értékeit, nevezetességeit, hagyományait.

- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. (környezettudatos viselkedés)

3.2.2. A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Céljaink:

- A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvodapedagógusi feladatok:

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése és alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.

- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembe vétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezés.
- Mozgásos feladatnál, a velük végzett cselekvés elmondása
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.
- Halmazok összemérése elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód, párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész- egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során
- Játékos szituációban bontanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban és szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, a szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel.

- Próbáljanak meg tájékozódni labirintusokban is.
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek az életükben is felfedezhetők.
- Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, mozgással.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Logikus gondolkodásuk, logikai következtetések életkoruknak megfelel.
- Problémamegoldó készségük jó.
- Számfogalmuk 10-es számkörben mozog.
- Képesek halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezik és használják az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismerik az irányokat és helyesen értelmezik feladatvégzések során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent...
- Helyesen használják a névutókat.
- Felismerik a sorba rendezés logikáját, azt képesek jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismerik, azonosítják: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képesek a részekből az egészet összerakni.
- Ismerik az alapvető mértani testeket, azokat képesek felismerni és megnevezni (kocka, téglatest, gömb).
- Van tapasztalatuk a tükrökről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képesek felismerni és megfogalmazni.

3.2.3. Környezetvédelemre nevelés

Célunk:

- Gyermekünk természetet szerető, környezetüket védő emberekké váljanak.

Feladataink:

- Környezettudatos szokások, viselkedési formák alakítása.
- A természetes és az emberi munka által létrehozott mesterséges környezettel való harmonikus kapcsolat formálása.

A környezetvédelmi nevelés egyre nagyobb hangsúlyt kap társadalmi életünk minden területén. Mi pedagógusok is aggódva figyeljük a Földünket, és élővilágát fenyegető veszélyeket. Természetszerető, környezetét védő emberekre van szükség, akik viselkedésükkel, cselekedeteikkel tenni tudnak életterük megóvása érdekében.

A környezetvédelmi szemlélet kialakítására legfogékonyabb időszak az óvodáskor. A kíváncsi, mindenre nyitott gyermek a legérzékenyebb a környezetében végbemenő változásokra.

Három éves korban kezdjük óvodánkban a környezetvédelmi nevelést, szerves részeként a gyermek óvodai életének. Mivel a 3-7 éves korosztálynál minden területen az alapokat igyekszünk lerakni, idesorolható szinte minden ismeret, mert közvetve vagy közvetlenül a környezetvédelem körébe tartozik (testápolás, egészségünk védelme, táplálkozás, környezet rendje, esztétikuma, növények, állatok, valamint a Föld, Víz, Levegő védelme).

A környezetvédelem beépül a nevelés alapvető kereteibe és a gyermekek tevékenységformáiba.

A 3-4 éves gyermekek életkori sajátosságaiból adódóan elsősorban a személyükkel és közvetlen környezetükkel kapcsolatos helyes viselkedési módokat alakítjuk. Majd ezekre építve a 4-5 éveseket már közvetlenül bevonjuk környezetük formálásába, érzik munkájuk eredményét, és így jobban óvják, vigyáznak rá.

5-6-7 éves korban kialakul igényük környezetükkel szemben. Már önállóan is felfedezik a változásokat. Tevékenyen részt vesznek környezetük alakításában.

A felnőttek pozitív példamutatása meghatározó jelentőségű a nevelés folyamatában. A gyermek minden mozdulatunkra, cselekedetünkre érzékeny, figyel és utánoz. Benne él a megismerés vágya, nem lehet közömbös, hogy milyen hatások érik óvodásainkat a természet megismerése során.

Legfőbb célunk a környezetbarát szokások, viselkedési formák alakítása, mert ezek meghatározóak a környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában. Kapcsolatunk a természettel folyamatos, mindent természetes környezetben figyelünk meg, minden időt és lehetőséget kihasználunk a szabadban való tartózkodásra.

Környezetvédelmi munkánk tartalma:

Év elején a csoportszobák arculatát a gyerekekkel közösen alakítjuk ki, a dekorációk elkészítéséhez lehetőség szerint természetes anyagokat használunk. Munkájuk eredményeképpen jobban óvják, védik környezetüket az év folyamán.

Az óvoda előtti kert gondozásában, szépítésében is segít kezünk, locsoljuk a virágokat, melyeket együtt ültettünk. Gyönyörködünk a folyamatosan nyíló virágokban.

További ismereteket szereznek az egészségvédelmi hónap keretében, melyet minden év novemberében tartunk a csoportban.

Lakóhelyünk természeti kincseit felfedezzük, és évszakonként rendszeresen visszatérünk a természet változásainak, szépségeinek megfigyelésére a természetbe.

Figyelemmel kísérjük településünk fejlődését, megismerkednek az épületekkel, mely által erősítjük a lakóhelyhez, szülőföldhöz való kötődést.

Adottak a lehetőségek, hogy közvetlen tapasztalatot szerezzenek az állatok, növények életmódjáról, fejlődéséről. A szülők biztosítják számunkra, hogy bekapcsolódhatunk az állatok gondozásába. Kirándulások alkalmával pedig olyan állatokról, növényekről szereznek tapasztalatot, melyek közvetlen környezetünkben nem találhatók.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekekben kialakuljon a takarékoskodás igénye (víz, villany, fűtés), amelyet személyes példaadással, érthető magyarázattal segítünk elő.

Hangsúlyozzuk óvodai életük során a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, amelybe a gyermekeket, szülőket is bevonjuk annak érdekében, hogy már ebben a korai életszakaszban tudatosuljon ennek a tevékenységnek a fontossága. A településen kihelyezett szelektív hulladékgyűjtők segítik munkánkat.

A környezetvédelem jeles napjairól megemlékezünk:

- Állatok Világnapja - október 4.

Ezen a napon még több ismeretet nyújtunk az állatokról. Érzékelik, hogy az állatoknak fontos szerepük van a természetben, ezért ne bántsák, ne tapossák, inkább védelmezzék őket.

- Víz Világnapja - március 22.

Jó lehetőséget ad az, hogy településünk a Tisza II mellett fekszik.

Megfigyelhetjük a folyóvíz tulajdonságait, kísérleteket végezhetünk vele.

Érzékeltetjük a gyerekeknek, hogy víz nélkül nincs élet. A vízvédelem mellett a levegővédelemmel is foglalkozunk. A levegővel való vizsgáldásra jó lehetőséget adnak a séták, kirándulások városunk azon részén, ahol nagyüzemek találhatóak, majd a tiszta levegőjű, parkosított területeken.

- Föld Napja - Április 22.

Földünk védelméhez kapcsolódnak azok a kísérleteink, ahol földmintákat veszünk és vizsgáljuk a talaj több típusának tulajdonságait. A kerti munka során a termőtalaj tulajdonságai, megmunkálhatósága, vízbefogadó képessége figyelhető meg. Tapasztalatot szereznek a gyerekek arról, hogy a termőtalajban hogyan fejlődnek a növények, fák, bokrok, hogyan élnek a földön és a földben az állatok.

- Madarak és Fák Napja - május 20.

Télen folyamatosan gondoskodunk arról, hogy találjanak eleséget a cinkék és rigók az óvoda udvarán kihelyezett etetőekben. A májusi ünnepre már költöző madaraink is újra elfoglalják fészkeiket és így lehetőségünk van megfigyelni érdekes életüket, viselkedésüket, fészekrakó munkájukat.

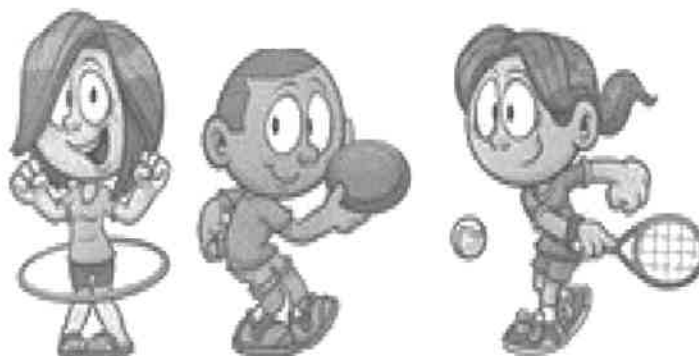
- Környezetvédelemi Világnap - június 5.

Tanév végén hosszabb, rövidebb kirándulásokat teszünk, hogy lakóhelyünkön túl is lehetőségük legyen a gyerekeknek a megfigyelésekre, tapasztalatok gyűjtésére.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szeretik a természetet, annak növényeit, állatait és aktívan kiveszik részüket ezek gondozásában.
- Szívesen vesznek részt környezetük alakításában.
- Életkoruknak megfelelő szinten érzik az élő és élettelen természet védelmének fontosságát és tesznek is érte.

3.3. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szüksége, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

Céljaink:

- Mozgást szerető, környezetükben tájékozódni tudó gyermekek nevelése.
- Az óvodás korú gyermekek természetes mozgáskedvének fenntartása és fokozása, a mozgásigényük kielégítése és a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- Harmonikus mozgású, sokoldalú testi képességekkel rendelkező, társára odafigyelő gyermekek nevelése.

Feladataink:

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, életkorának megfelelő mozgásformák fejlesztése a szervezett tevékenységekben és a játékban.
- Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert
- A gyermekek kondicionális (erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség) és koordinációs képességeinek (egyensúlyérzék, téri tájékozódó képesség, kinezetikus differenciáló képesség, reagálási képesség, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások) és szociális képességeinek fejlesztése.
- A testséma fejlesztése.

- A nagymozgások és a finommotorika, az érzékelés, a formaállandóság fejlesztése.
- A tevékenységekhez megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása.
- A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Speciális feladatok:

- Speciális deformitások megelőzésére irányuló aktív mozgások beépítése a gyermekek napirendjébe, mindennapi mozgásába.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató-és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal segítünk elő. Ezzel biztosítjuk a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező hatását egymásra. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazásai kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel. A komplex testmozgásokat beépítjük az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, amelyek együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

3.3.1 Szervezett mozgásos tevékenység

A testnevelés foglalkozás kötelező formában 3-4 és 4-5 éveseknél heti egy alkalommal, 5-6-7 éveseknél heti két alkalommal történik. A foglalkozások anyaga játékos jellegű atlétikai és tornagyakorlatokból tevődik össze, melyet minden korcsoportban a dr. Tótszöllősyné Varga Tünde által elkészített Mozgásfejlesztés az óvodában: című könyve alapján szervezünk és állítunk össze.

A foglalkozások anyaga az agyi funkciók serkentését állítja a középpontba. Valamennyi funkció fejlesztése jelen van minden korcsoportban, csupán a nehézségi szintek eltérőek.

A foglalkozásokon lényeges szempont a gyermekek térben elfoglalt helye, a térben való mozgás közben elegendő hely keresése, saját maguk, testük és a tárgyak viszonyának, elhelyezkedésének sokoldalú megtapasztalása.

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk a testnevelésben. A testnevelés foglalkozásokon is teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatására és minden testnevelés foglalkozáson, szőnyegen, mezítláb is tornáztatjuk a gyermekeket.

A 3-4 éves kor a nagymozgások fejlesztésének legideálisabb szakasza (szenzitív szakasz), itt a legtermészetesebb módon ismerkedhetnek meg testrészeikkel és azok funkcióival. A testséma kialakulása, a testrészek megismerése elengedhetetlenül szükséges az én-kép megszületéséhez.

A 4-5 éves gyermekeknél már bekapcsolódnak a megismerés folyamatába a térirányok, nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése, a szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok.

A 6-7 éves gyermekeknél kiemelten fejlesztjük a finommotorikát, mivel erre a korra várható el az idegpályák kiépülése révén a finommozgás vezérlésének képessége.

Minden korcsoportban kapnak a gyerekek kéziszerket, melyek segítségével a kéz izmainak differenciált mozgását gyakorolhatják saját fejlettségi szintjükön. A beszéd észlelése és értése szintén minden korcsoportban kitüntetett szerepet kap, az irányok, a testrészek nevei mozgással egybekötve vésődnek be a leghatékonyabban.

Törekszünk arra, hogy a testnevelés foglalkozáson a gyermekek vidáman, jókedvűen, örömmel végezzék el a feladatokat és érzélem gazdag légkörben egyre jobban szeressék meg a mozgást.

3.3.2. Irányított mindennapos mozgásfejlesztés

Időjárástól függően ez a mozgás, ha lehet, szabadban történjen, rossz idő esetén a tornaszobában vagy a csoportszobában. A mindennapi mozgás megszervezésében az óvodában dolgozó óvodapedagógusok összehangolt munkája elengedhetetlen.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Ez a mozgás főleg játék legyen, aminek az idejét lehetőség szerint a levegőzés, udvari játék befejezéseként határozzuk meg, a gyermekek életkorának megfelelő növekvő időtartamban (5-15 perc). Úgy állítjuk össze a játékanyagot, hogy a gyermekeknek, edzést, felfrissülést, igazi mozgásörömet jelentsen és tovább erősítse a mozgáshoz való pozitív érzelmi viszony kialakulását.

3.3.3. Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység

A napirend bármely részében biztosítjuk a szabad mozgás feltételeit. Séta, kirándulás, udvari játék során, ha erre valamilyen lehetőség adódik azt is kihasználjuk. Engedjük a gyerekeket biztos kapaszkodási pontot adó fán fára mászni, függeszkedni, lajhármászást végezni fához kifeszített kötélén.

Ha a gyermekeknek alkalmuk van ezek és más mozgások kipróbálására, megtanulják azt is, hogyan vigyázzanak magukra, hogyan essenek el és hogyan kapaszkodjanak.

Az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, a játék során akár kinn, akár benn megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítunk a mozgásra, mozgásos játékok gyakorlására.

Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására

Különböző tornaszerek és eszközök állnak a rendelkezésünkre, amelyet a csoportszobába is bevihetünk és variálhatunk.

A játszótéri játékok (csúszáshoz, mászáshoz, bújáshoz szükséges eszközök) és mobil tornaszerek várják a gyerekeket, amit igyekszünk kihasználni és tudatosan szervezünk velük különböző mozgásokat.

A csoportszobai játékok során a finommozgások, szem-kéz koordináció fejlesztésére nagyon sok lehetőség nyílik (pl.: rajz, festés, mintázás, hajtogatás stb.).

3.3.4. Speciális mozgásfejlesztés

Speciális deformitások megelőzése:

(testtartásjavítás, lábstatika)

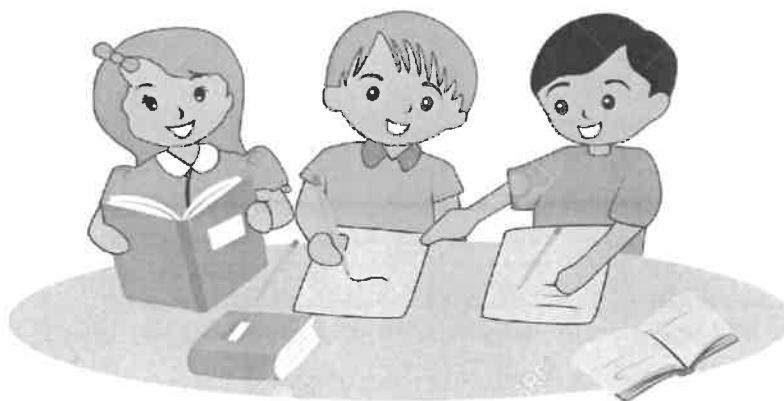
Az országos adatok szerint is az óvodáskorú gyermekek testtartása nem megfelelő, nagyon sok a lábboltozat-süllyedéssel rendelkező gyermek, ami öröklött, illetve a nem megfelelő cipők miatt alakulhat ki.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy minden mozgásfejlesztési lehetőségnél megteremtjük az alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is.

Minden lehetőséget kihasználva, az óvodapedagógusnak szabadságot adva figyelünk a megelőzésre. A gyermekeket, amikor csak lehet, mezítláb tornáztatjuk, bent csoportszobai játéknál a szőnyegen levetetjük a cipőt, nyáron, ha lehetőség van rá a fűben, homokban cipő nélkül hagyjuk őket játszani.

Az óvodában dolgozó óvodapedagógusok minden lehetőséget kihasználva odafigyelnek a prevencióra, hogy minél kevesebb rossz tartású és lábboltozat-süllyedéssel rendelkező gyermek hagyja el az óvodát.

3.4 Beszédhanghallás fejlesztése

Évekre visszamenő tapasztalataink, megfigyeléseink, méréseink bizonyítják, hogy több esetben vannak jelen a személyiségfejlődés zavarai a gyermekek kommunikatív és anyanyelvi nevelése terén. Ennek érdekében munkánkba már tudatosan épül be az anyanyelvi fejlesztés. Tervszerűbben végezzük a 4-7 éves korú gyermekek beszédhanghallás fejlesztését, melyet 3 éves korban készítünk elő.

Céljaink:

- Gyermekünk szívesen beszéljenek, legyenek nyitottak, őszinték, közlékenyek, kommunikatívak.
- Gyermek hallási figyelmének ráirányítása a beszédhang jelenségére.
- Kudarc nélküli iskolakezdés, hogy gyermekünk egyenlő eséllyel kezdje el az írás-olvasás tanulását.

Feladataink:

- Gyermek fejlesztésére irányuló prevenciós tevékenység, ami a beszédfejlesztés, az anyanyelvi és kommunikációs rendszerű hátrányok leküzdésére szolgál.
- Játékosságon belül a fokozatosság, hangulatosság, szemléletesség, játékos élmény, humor biztosítása.
- A csoport, ezen belül az egyén fejlődésének eltérő ütemének figyelembevétele a fejlesztés során.
- Gyermekben rejlő adottságokra építő fejlesztés: mozgás, ritmus, humor.

Vannak olyan gyermekek, akiknek már az óvodában több tudatossággal kell a beszédét fejleszteni, hogy ne maradjanak el hasonló korú társaiktól. Ennek érdekében dolgozták, kísérletezték ki a beszédhanghallás fejlesztésére irányuló játékokat, amelyek segítik az egyes beszédhangok pontos képzését és azok differenciálását.

A beszédhanghallást fejlesztő játékok tartalmazzák a magán- és mássalhangzók hangjait. Ezeket játékokon keresztül ismertetjük meg velük, amiket mozgással, ritmussal, akusztikus, vizuális élménnyel egészítünk ki.

Minden játékhoz kapcsolható vers, mese, találós kérdés, nyelvtörők, amiket kiegészíthet az óvodapedagógus saját gyűjteményével.

A beszédhangot szemléletesség útján közelítjük meg, így minden hangnak van egy képe, jele pl. "s" hang, képe a vonat. A játékok megjelenésében érvényesül az egymásra építettség, a fokozatosság, a mozgás, ritmus, humor, játékos élmény adása, szemléletesség, érzelmi hatás.

A beszédhangok időbeni feldolgozását csoportunk aktuális érettségi szintjének és tapasztalatainknak megfelelően rugalmasan kezeljük.

A játékok játszására annyi időt szánhatunk csoportunkban, amennyit szükségesnek érzünk. Lehetőséget biztosítunk az ismétlésre, a gyermekcsoport és az egyén ismeretének, fejlettségének tudatában.

Fontos eldönteni, hogy a napirendbe ezeket a játékokat hová illesztjük, hogy az egész csoporttal, mikro csoportos vagy egyéni fejlesztés során kívánjuk megvalósítani. Ennek eldöntésében viszont fontos szem előtt tartani azt a tényt, hogy a játékok jelenléte a csoportban fejlesztő hatással van azokra, akik hibásan hallják és differenciálják a hangpárokat.

A beszédhanghallás fejlesztést a játékba integrált tanulás keretei között vagy a délelőtti játék befejezésekor lehet végezni. A játékok ideje 8-10-15 perc.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesse válnak önmagában és a szóban felismerni a magán- és a mássalhangzókat.
- Megkülönböztetik a hasonló hangzású szavak tartalmát (oppozíciós szavak).
- A gazdag szókészletüket beépítik beszédükbe, szóhasználatukba, ezáltal választékosan tudják kifejezni magukat.
- Képesse válnak az egészből a lényeges jegyek kiemelésére.
- Aktívak a beszédművelő és beszédfejlesztő gyakorlatok végzésében.
- Olyan személyiségjegyekkel rendelkeznek, mely során képesek társaikra figyelni, toleránsan viselkedni és kulturált magatartásúak.

3.4. Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek

ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük

Céljaink:

- A magyar kultúra értékeinek átörökítése. Az életkori sajátosságokhoz igazodva ismerjék meg, a népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, a klasszikus és kortárs irodalmi művek mellett.
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- A gyermekek érzelmi- értelmi-erkölcsi fejlődésének segítése.
- Nyelvi képességek fejlesztése mese, vers, mondóka eszközeivel.
- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználat, mondszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Feladataink:

- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- A gyermekek irodalom iránti érdeklődésének, felkeltése, alakítása.
- A gyermekek előtt a külvilág, az emberi belső világ, érzelmi viszonylatainak lehetséges megfelelő viselkedésformák feltárása a bábozás és dramatizálás eszközeivel.
- Az irodalmi fogékonyság megalapozása változatos irodalmi élmények nyújtásával.
- A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.
- Az előszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására
- A könyvek használatának, megbecsülésének alakítása.
- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása, amely épít a már meglévő ismeretekre.
- Meséléshez, verseléshez szükséges feltételek biztosítása, az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával.

- A gyermeki vers és mesealkotás mozgással és ábrázolással való kombinálása, fejlődésének elősegítése az önkifejező-képesség gazdagítása érdekében.
- A mesélés szerepének megismertetése szülői körben.

Az irodalmi anyag a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének legfőbb segítője, ezért fontos az olyan klasszikus és kortárs művészi értékű irodalmi alkotások választása, ami megfelel gyermekeink szemléletmódjának, világképének, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Elsődleges forrásunk a magyar népmesék és a gyermekmondóka gyűjtemények anyagai, ezen túl a mai, kortárs irodalmi alkotások, amiket minden korcsoport igényéhez igazítva választunk. A mese feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A kisebbek versanyagát a népi mondókák, rigmusok, lovagoltatók, ölbeli játékok, ringatók, simogatók, hintáztatók adják, amik segítik a beilleszkedést, segítenek a gyermekek szorongásainak feloldásában, gyermek-óvodapedagógus érzelmi kötődésének alakulásában.

A nagyobbaknak a környezetről, időjárásról, az évszakokról és azok változásairól, állatokról, tárgyakról, növényekről szóló verseket, mondókákat választunk, amiben már helyet kapnak a vidám, humoros és groteszk versek is.

A népköltészet verses anyaga mellett helyet kapnak válogatásunkban a nagy magyar költők versei; Weöres Sándor, Csanádi Imre, Kányádi Sándor, Zelk Zoltán, Petőfi Sándor, Arany János stb.

A kisebbek számára (3-4 év) olyan meséket választunk, melynek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Ezeket keresztül fokozatosan rászoktatjuk őket a mese figyelmes hallgatására.

Később (4-5 év) már helyet adunk a több epizódból szerkesztett állatmeséknek, halmozó és láncmeséknek, egyszerűbb tündérmeséknek.

Nagyobbaknál (5-6-7 év) már kiszélesedik a mese anyagának választása a nagyobb terjedelmű tündérmesékkal, cselekményesebb állatmesékkal, fantasztikus történetekkel, műmesékkal. Választunk a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséiből és más népek meséiből is.

A 3-4 éves gyermekeknek:

Mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes-mesés könyvekkel.

A 4-5 éves gyermekeknek:

Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek.

Az 5-6-7 (8) éves gyerekeknek:

Kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék.

Minden nap biztosítjuk a megfelelő érzelmi légkört, azonosulást, az átélést segítő hangulat megteremtését, amivel a figyelmes, csendes közös mesehallgatásra, verselésre, mondókázásra ösztönözzük a gyerekeket, mert a mindennapos mesélés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A mesélővel való személyes kapcsolat a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett, intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Ehhez biztosítjuk a szükséges szimbólumokat, amit csoportonként az óvodapedagógus választ meg, pl. meseszignál, meseszék, varázsdoboz, mesepárna, mesezsák, gyertya gyújtása stb.

Igazi élményt a szabadon, emlékezetből folyamatosan mesélő, hangjával, arckifejezésével játszó óvodapedagógus idézhet elő, amivel fokozni lehet a meseélményt.

Ezen kívül törekszünk a szeretetteljes, érthető, könnyen követhető, kellemes beszédmodorra.

A csendes pihenő megkezdésénél lehetőség van a csoport kedvenc meséinek újbóli ismétlésére, a hosszabb, bonyolultabb folytatásos mesék mondására, befejezésére. Lehetőséget adunk a gyerekek számára az önálló mesélésre vagy közösen kitalált mesék elmondására.

A verselést, mondókázást tevékenységekhez kötődő együttlétek hangulata határozza meg, amiket kötni lehet képnézegetéshez, sétához, élményszerzéshez, egy-egy látványhoz, udvari tevékenységhez, beszélgetéshez, rajzoláshoz és minden olyan dologhoz, amihez kapcsolódik témája. Mindezek a tevékenységek segítik az új vers, mondóka bemutatását, de gyakorlásra, mondogatásra is lehetőséget biztosítanak.

Mindezen felül a mesének, mondókázásnak, verselésnek egész nap helye van az életünkben, amikor a gyerekeknek igényük és kedvük van hozzá. Ehhez fontos az óvodapedagógus állandó készsége.

Szorgalmaznunk kell az óvodapedagógusi bábjáték, bábjátszás jelenlétét, hisz ennek hatására nő a gyerekek bábozó kedve. A bábozás elsősorban játék, tehát gyermekeink számára öröm, melyhez érzelmileg kötődnek. Ennek segítségével sajátíthatnak el ismereteket, teremthetnek kapcsolatot a világgal, élményeiket, benyomásaikat játékos formában dolgozhatják fel. Ezt eleinte segítséggel teszik, de később önálló eljátszásra is lehetőséget kell adnunk, biztosítva hozzá a feltételeket (hely, eszköz).

Évente rendszeresen visszük a gyermekeket színházi és mozielőadásra, ahol művészi értékű báb- és meseelőadások részesei lehetnek.

Dramatizálni a sokszor hallott kedvenc meséket szoktuk. A mese hőseinek öltözve, a gyerekek fejlettségéhez választott szerepek megjelenítése során igazi jó játék alakulhat ki, melyekben az eszközöket szükséges biztosítani vagy azokat közösen elkészíteni.

Nemcsak az óvodapedagógus által megismertetett verset, mesét adhatják elő a gyermekek, hanem az önmaguk által kitalált verset, mesét is. A következő módszerek alkalmazásával segíthetjük őket ebben: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantáziajátékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, mese szerkesztése megadott címről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, és mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.

Az önkifejezés másik módja a mesealkotás ábrázolással való kombinálása a következő módszerek alkalmazásával: mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.

Nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, mondókázás. Ezek ismételtetése jó alkalom a nyelv gyakorlására, tanulására, javítására, beszédgátlás oldására. Bábozással segíthetjük a különböző érzelmi állapotok, kifejezések, hanglejtések, hangszín gyakorlását, megjelenítését, miközben átélheti, eljátszhatja saját érzelmeit, érzéseit, élményeit.

A sajátos nevelési igényű gyermekek az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet speciális szakemberek segítségével érik el.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen ismételtetik, mondogatják a tanult mondókákat, verseket, meséket.
- Örömmel, elmélyülten hallgatják a mesét.
- Igénylik a művek újbóli meghallgatását.
- Képesek a mozi és színházi előadások cselekményének követésére, ismerik a színházi magatartás alapvető szabályait.
- Szívesen vesznek részt a dramatizálásban, bábozásban.
- Szívesen nézeget képeskönyvet, megbecsüli, vigyáz épségére.
- Képesek verseket, meséket alkotni.
- Nő a szülői mesélés gyakorisága.

3.6. Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységében. A kisgyermeket az élete első pillanatától kezdve érik zenei élmények, amelyeket először a családban él meg. Az óvodába lépés nagy vízválasztó a gyermekek életében. A családból, érkező gyermekek számára egyaránt szokatlan az új környezet, az új életritmus. Az óvodába lépés pillanatától a zenei nevelés eszközeivel is segítjük, hogy kialakuljon a gyermekek érzelmi biztonsága. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Figyelembe vesszük, hogy a zenéhez kapcsolódó mozgás, a közös játék érzelmi töltése igen erős, a gyermekekhez közel álló élmény semmi mással nem pótolható.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi élményeket.

Céljaink:

- Óvodásaink olyan gyermekké váljanak, akik képesek zenei befogadásra, szeretik a zenét, igényük van az éneklésre, zenélésre.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus, szép mozgásának, és zenei kreativitásának fejlesztése az énekes népi játékokkal és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal.
- Az óvodapedagógusi modell utánzásával az éneklés, zenélés részévé válják minden napjaiknak.
- Az óvodáskor végére a zenei anyanyelvük megalapozódjék.

Feladataink:

- A környezet hangjainak megfigyelésével, ölbeli játékokkal, a népi gyermekdalokkal, az énekléssel, az énekes játékokkal, a zenéléssel (melyek örömet nyújtanak a gyermekeknek) zenei érdeklődés, zenei ízlés, esztétikai fogékonyság fejlesztése. Az éneklési kedv felkeltése, az éneklés, zenélés megszerettetése.
- Igényes, az életkornak megfelelő anyag kiválasztása és felhasználása a gyermekek egyéni fejlettségi szintjének figyelembevételével.
- A gyermekek számára a mindennapi zenélés, éneklés lehetőségeinek biztosítása.
- A magyar népi hagyományokon alapuló mondókák, dalok, játékok, hagyományok megteremtése, ápolása, átörökítése, ez erősíti a szülőföldhöz való kötődést.
- Egyszerű tánclépések bemutatásával, gyakorlásával a magyar népzene-néptánc alapjainak átörökítése
- A közös éneklések, játékok adta lehetőségek kihasználása, amelyek gazdagítják anyanyelvi örökségünket.(az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben: pl. felelgetős énekes játékok)
- Az erkölcsi tulajdonságokon túl a szokás és normarendszer megalapozása.

A tartalom kiválasztásának és megvalósításának szempontjai:

- A zenei anyag kiválasztásánál felmérjük és figyelembe vesszük a gyermekek zenei érdeklődését, képességeit, élményeit.
- Építünk a gyermekek már meglévő zenei ismereteire és természetes érdeklődésére.
- A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

- Közvetlen, zenei előadással adunk alapot a zenei képesség, készség fejlődéséhez.
- A zenei anyag kiválasztásának alapját a magyar népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok, néptáncok alkotják.
- Hangsúlyozzuk a zenei alkotókedv, kreativitás kibontakoztatásának fontosságát. A zenei kreativitás fejlesztése (mozgásrögtönzés zenére, dallam, ritmusvariációk kitalálásának ösztönzése) az önkifejezés eszköze.
- A mozgás és a zenei anyag összehangolásával komplex zenei élményt nyújtunk.
- A zenehallgatás anyagát úgy választjuk ki, hogy a magyar nép- és komponált zenén túl megjelenjen az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek hovatarozásának figyelembe vétele, a rokon- és más népek zenéje is, a klasszikus műzene a valódi zenei értékeket közvetítve.
- A vásárolt, illetve saját készítésű népi hangszerekkel bővítjük, gazdagítjuk a meglévő eszköztárunkat, melyeket a gyermekek számára hozzáférhető helyre tesszük.
- Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
- Anyanyelvi nevelés: az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel. Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős énekes játékok).

Tartalom:

3-4 éves korban:

Az óvodába érkező gyermekek szeretetteljes fogadásának egyik legjobb eszköze a zene. Az ölbeli játékok, a ringatók, a höcögtető, az altatók jelentősége ebben az időszakban semmi mással nem pótolható.

- 6-8 egyszerű motívumú népi mondókát és 10-15 gyermekdalt ismertetünk meg a gyermekekkel.
- Az egyenletes lüktetés érzékelése és gyakorlása végig jellemző marad, amihez használunk általunk készített ritmushangszereket, csörgődobot.
- Egyre inkább erősítjük a gyermekekben az éneklési kedvet.
- Megismertetjük őket a környezet hangjaival.

4-5 éves korban:

A jó éneklési kedvre alapozva a hangsúly, az éneklési készség a hallásfejlesztés felé irányul.

- A dalok hangterjedelme bővül, 10-15 új gyermekdallal és 4-5 új mondókával gazdagítjuk ismereteiket.
- A dalos játékok közé már szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékokat is választunk.
- A hallásfejlesztést célozza a magasabb-mélyebb, a halkabb-hangosabb hangok közti különbség felfedeztetése, egymás hangjának felismerése.
- Ismerkedés a hangszerek - xilofon, furulya, metalofon - hangjával, újabb ritmushangszerekkel - dob, cintányér, botok, harangok.
- Az egyenletes löktetés mellett a gyors-lassú közötti különbséget is érzékelik.
- Kiemelik a mondókák, dalok ritmusát.
- Mozgásuk esztétikusabbá válik
- Népzénére egyszerű tánclépéseket próbálnak utánózni

5-6-7 éves korban:

A zenei anyaguk hangterjedelembe, ritmusban és mozgásformában is bonyolultabbá válik, az egyéni éneklés, zenélés egyre fontosabb.

- Megismertetünk velük 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt.
- A dallambújtató, dallamvisszhang játékokkal mélyül zenei emlékezetük.
- A magas-mély közötti eltérést egyre kisebb hangtávolságban is megkülönböztetik.
- A halk-hangos hangerősséget alkalmazzák éneklésben, járásban, tapsban.
- Erősítjük improvizációs készségüket.
- A hangszín felismerésüket az egyre kisebb hangkör különbségével fejlesztjük.
- Automatizálódik egyenletes löktetésük.
- A ritmushangszerek használatával a ritmuskiemelést erősítjük.
- Kiemeljük tapssal és járással a gyors és lassú tempót.
- Az egyre összerendezettebb mozgás lehetővé teszi a különböző tempójú és alakzatú járásokat, a bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító- fogyó játékokat, a gyermek néptánc alaplépéseinek gyakorlását.

A zenei tevékenység a kiscsoportban kötetlenül folyik, naponta megjelenik, hol az óvodapedagógus, hol a gyermekek kezdeményezéséhez igazodva.

A középső és nagycsoportban napi tevékenységben kötetlenül a játékba beleültetve is folyik zenei tevékenység, s ezen túl heti egy alkalommal kötelezően. Ebben a formában csak énekes játékokat tervezünk, amit lehetőleg az udvaron tartunk meg, rossz idő esetén a délelőtti levegőzés előtt a csoportszobában.

A zenehallgatást a különböző tevékenységekhez kapcsoljuk.

A kompetencia alapú nevelésben az irányított játék keretében a nap bármely szakában valósul meg a zenei nevelés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- A gyermekek képessé válnak a zenei élmények befogadására.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Képességeikhez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögzíteni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Zenére összerendezetten, esztétikusan tudnak mozogni.
- Megjelenik a zenei kreativitás.

3.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A kisgyermek legelső alkotó tevékenysége az ábrázolás, amelyben a világról szerzett tapasztalatait, élményeit érzékletes képi úton rögzíti. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé. A gyerekek által létrehozott alkotások szubjektívek, tükröződik

bennük a gyermek személyiségének irányultsága, valamint a képi megjelenítő képességének foka, és a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A családból érkező gyermekek eltérő vizuális élményekkel, tapasztalatokkal és képességekkel rendelkeznek. Az óvodáskor elején fontos, hogy ezeket az eltéréseket, különbségeket figyelembe vegyük, s erre alapozzuk a vizuális esztétikai alkotó képesség fejlesztését.

Céljaink:

- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- A gyermekek kész munkáinak megmutatása, kiállítása óvodában és közösségi rendezvényeken.

Feladataink:

- Megteremtjük a tevékenységekhez szükséges feltételeket (motiválás, anyagok, eszközök, hely, idő).
- Felkeltjük a vizuális tevékenység iránti érdeklődésüket, kifejezési vágyukat, segítjük a tehetségek kibontakoztatását.
- Az esztétikum iránti igényességünkkel figyelmüket ráirányítjuk a környezetükben megmutatkozó szépségekre.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelően megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel, eljárásaival.
- Segítjük a kezdeményező, kreatív magatartás megnyilvánulásának érvényre jutását.
- Megismertetjük őket a magyar népművészet elemeivel, szokásaival, hagyományokkal, népi használati eszközök, kézműves technikák értékeivel, nemzeti szimbólumokkal.
- A befogadó képességükhöz alkalmazkodva ismertetjük meg a gyermekeket értékes képzőművészeti alkotásokkal.
- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.
- Biztosítjuk a tevékenységek megfelelő szervezeti formáit.

A tartalom kiválasztásának és megvalósításának szempontjai:

- Megtanítjuk az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat, és ezek betartását figyelemmel kísérjük.
- Maga az alkotó tevékenység - s ennek öröme a fontos, nem az eredmény.
- Az óvodáskor elején felmérjük, hogy milyen szinten áll a gyermekek ábrázolási készsége, érdeklődése, ismerik-e a vizuális eszközöket. Figyelembe vesszük eltérő fejlettségüket, amely alapja a differenciált egyéni bánásmód elvének.
- A vizuális eszközöknek a csoportszobában állandó helyet biztosítunk, amelyekhez a gyermekek az egész nap folyamán bármikor hozzáférhetnek, párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget adunk a szabad alkotásra. Folyamatosan gyűjtjük a természetes anyagokat, kellékeket, amelyek a gyermekek alkotókedvét fokozzák.
- Az egyéni és a közös élmények felidézésével segítjük a gyermekeket elképzeléseik megvalósításában.
- Az alkotókedvet nemcsak az élmények és eszközök biztosításával ébresztjük fel, hanem a mi motiváló, élményt ígérő magatartásunkkal is.
- A vizuális nevelésben fontos a komplexitás, amely megnyilvánul a tapasztaltatások sokrétűségében, más nevelési területekkel való kapcsolatában, a technikai megoldásokban.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáit fejlesztjük: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. stb.
- A kész alkotásokat értéként kezeljük, állandó kiállítást rendezünk belőlük, összegyűjtjük, megőrizzük és a szülőket is erre ösztönözzük.
- A magyar népművészet kézműves technikáit értéként közvetítjük, s ezeket a gyermekek fejlettségi szintjéhez mérten megismertetjük.
- Kihasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyek alkalmat adnak, hogy a gyermekek megismerkedhessenek képzőművészeti alkotásokkal (kiállítások, tárlatok rendszeres látogatásának szervezése).
- A gyermekek által létrehozott alkotásokat pozitívan értékeljük és elfogadjuk.

Tartalom:

3-4 éves korban:

A kezdeti első hónapokban a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára alapozunk és fokozatosan, játékosan megismertetjük őket az ábrázolás anyagaival és az egyszerű technikai kivitelezés lehetőségeivel. Megkezdjük az esztétikum iránti érzékenység és érzékelő-képesség kialakítását, észrevetetve,

beszélgettetve, együttesen gyönyörködtetve a természet szépségéről, a mű- és népművészeti alkotásokról.

- A képalakítás során változatos lehetőséget adunk a firkálgatásra, rajzolásra, zsírkrétázásra, festésre, homokba, agyagba karcolásra, különböző nyomatok készítésére.

- Alkalmazunk sokszínű, nagyméretű krétákat, élénk színű festékeket, különféle nagyméretű papírokat stb.

- A plasztikai munka terén megismerik a különféle anyagok alakíthatóságát. Tapasztalatot szereznek az anyagok viselkedéséről, tulajdonságairól.

- Az építés során megismerkednek a gyerekek a tárgyak formáival, alakzataival, miközben az elemeket rakosgatják, sorakoztatják.

- Fokozatosan kialakítjuk a gyermekekben az ábrázolási tevékenységekhez fűződő pozitív viszonyt.

4-5 éves korban:

Továbbra is erősítjük a pozitív érzelmi hozzáállást, tökéletesítjük a technikákat és újabbakkal bővítjük ismereteiket.

- A képalakítás során már megjelenik az ember formája, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján, különböző cselekményes jelenetekben.

- Rajzeszközeiket bővítjük.

- Képeket festenek egyénileg választott színekkel, színkeveréssel, vonalakkal, körvonalakkal, foltokkal.

- Alakítunk képeket fonalakból, textilből mozaikozással.

- Az egyéni képalakítást a forma, a nagyság és a háttér alakításának fejlesztésével irányítjuk.

- A plasztikai munkák során mintáznak emberalakot, állatot és játékfigurákat törekedve a formák tagolására.

- Készítünk egyszerű ajándéktárgyakat, játékokat, bábokat, amihez sokféle megmunkálható anyagot használunk.

- Megismertetjük őket a tépés, nyírás, ragasztás, hajtogatás technikájával, valamint lerakjuk az egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.

- Az építésnél különféle anyagokból, tárgyakból összerakással, térbeli rendezéssel kisebb-nagyobb csoportokat, építményeket alakítanak ki.

5-6-7 éves korban:

- A képalakítás során a gyermekek különféle élményeket, eseményeket, történeteket, meséket, illetve érdekes tárgyakat, formákat, jelenségeket már egyéni és közös kompozíciók készítésével jelenítenek meg.

- Megjelenik a térkifejezés a kép síkján az egymás melletti és fölötti formákkal.

- Gazdagodnak a technikai lehetőségeik.
- Nagy odafigyelést tanúsítunk a helyes ceruzafogás iránt.
- Ösztönözzük a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- A plasztikai munka terén készítenek játékaikhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, társaik, szüleik megajándékozásához tárgyakat, kellékeket.
- Megismertetjük őket a varrás technikájával, nagyobb szerepet kap az olló használata.
- A népművészettel való találkozást segíti az agyagozás, a szövés, a fonás, a körmözés.
- Építésekre jellemző, hogy a változatos felhasználás mellett a közös játéknak meg-felelően nagyobb térben, nagyobb méretű elemekből állítanak össze térrészeket, búvóhelyeket, házakat.
- Jó ízléssel, közösen díszítjük, alakítjuk, rendezzük szűkebb és tágabb környezetünket, formáljuk a gyermekek környezettudatos szemléletét.
- Alkalmanként ellátogatunk különböző művészeti kiállításokra. Beszélgetünk a népi és műalkotások hangulati, formai, színbeli elrendezéséről, az alkotások lényegéről.
- Rendszeresen nézünk képzőművészeti albumokat, igényes reprodukciókat.

A rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységek a mindennapi játék szerves részei. A tevékenységet az egyéni fejlesztés és a differenciált segítségnyújtás érdekében egyszerre 5-6 gyermekkel végezzük.

A spontán ábrázolás lehetősége biztosított egész nap folyamán, a gyermekek alkotókedvét ötleteinkkel, javaslatainkkal, egy-egy inspiráló eszközzel segítjük. Az udvaron is megteremtjük a lehetőséget az alkotásra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakul bennük az alkotás igénye, szívesen rajzolnak, festenek, mintáznak.
- Fejlett fantázia- és élményvilággal rendelkeznek.
- Észreveszik a természetben és a tárgyi környezetben rejlő szépségeket, gazdag szín- és formavilágot.
- Képesek létrehozni saját elképzeléseik, ötleteik alapján plasztikai munkákat.
- Biztonsággal alkalmazzák a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Helyesen fogják és használják a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Megjelennek alkotásaikban a népművészet elemei, próbálkoznak egyszerű kézműves technikákkal.
- Tevékenyen részt vesznek a tér alakításában, díszítésében.
- Kialakul értékítéletük a műalkotásokkal való ismerkedés során.

3.8. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató aktív tevékenység. E tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka saját és mások elismerésére nevelésének egyik formája.

Céljaink:

- A gyermekek a játékos munka jellegű tevékenységekben önként, örömmel, szívesen vegyenek részt, alakuljanak ki a munkavégzéshez szükséges pozitív attitűdök.
- Fejlődjenek azon képességeik, amelyek segítségével önmagukért és a közösségért tudnak tevékenykedni.

Feladataink:

- A gyermeki munka megszerettetése.
- A munka feltételeinek biztosítása, tudatos szervezése.
- A csoport általános és az egyes gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakítása.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a munka játékos jellegét megőrizzük, támaszkodva a munka játékkal megegyező sajátosságaira. Megismertetjük és biztosítjuk az adott munka eszközeit, és azok hozzáférhetőségét, bemutatjuk és megtanítjuk a munka fázisait, s azok helyes sorrendjét. Az egyes munkafajtákat fokozatosan, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően vezetjük be, alapozva az egyéni képességekre. Minden gyermeket igyekszünk sikerélményhez juttatni a differenciált feladatadással. Biztosítjuk a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört, melyben érzik a gyermekek, hogy fontosnak tartjuk munkájukat. Értékelésünk mindig megerősítő. A kisebbeknek sok segítséget nyújtunk, együttvégezzük a játékos jellegű feladatokat, melyben az önkéntesség érvényesül. Az egyes munkafajtáknál mintát, modellt nyújtunk a gyermekek számára.

Munkavégzés közben, spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformákat gyakorlunk, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmakat, ok-okozati összefüggéseket, műveleteket nevezünk meg, elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, és döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A 4-5 éves korban már több önálló feladatot adunk a gyermekeknek, kis segítséget nyújtva nekik. 5-6-7 éves korban önállóan végzik a gyermekek a munkát. A másokért végzett feladatokat szívesen felvállalják.

Munkafajták:

- önkiszolgáló tevékenységek
- közösségért végzett munka
- környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munka

A munkajellegű tevékenységek fő területei:

3-4 éves korban fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek velünk együtt végezzék az egyes munkatevékenységeket, amelyben mintát adunk számukra, bemutatjuk, elmagyarázzuk a munkafázisokat. Sok segítséget adunk a testápolás, az öltözködés az önkiszolgáló munka területén. Tudatosan építünk a gyermekek eltérő fejlettségi szintjére, önállóságára, mindenkit egyéni tempójához mérten fejlesztünk.

- A felnőtt segítségével ismerkednek az önkiszolgálás folyamataival, sorrendjével.
- A csoportszoba átrendezésében való közreműködés, segédkezés a teremdíszítésben, ünnepek, jeles napok alkalmával.
- Termések gyűjtögetése a természetsarokba.
- A nagyobbak kerti munkájának megfigyelése, az egyszerűbb munkálatok elvégzése (pl.: növények locsolása, levelek összegyűjtése).

4-5 éves korban az előző korosztályban bevezetett munkatevékenységekre alapozunk, építve a gyermekek önállósodási törekvéseire.

- A tevékenységek bővülnek környezetük folyamatos rendezésével, díszítésével, rendbetételével.
- A természetsarokba önállóan gyűjtenek kincseket, segítséggel csíráztatnak magvakat, ágakat hajtatnak, növényeket gondoznak.
- A kerti munkában egyre több műveletet végeznek el, segítenek az udvar rendbetételében, a virágoskert széppé varázsolásában.
- Megjelenik a közösségért végzett munka, a naposság, mely feladattudatot igényel a gyermekektől, s ez kezdetben önkéntes alapon végzett tevékenység.

5-6-7 éves korban a gyermekek az egyes munkákat már önállóan végzik, önmaguktól is észreveszik az elvégezhető feladatokat.

- Környezetük gondozottságára, rendjére odafigyelnek, meglátják a feladatokat.
- Ünnepekre készülődve ötleteket adnak a csoportszoba díszítéséhez, átrendezéséhez, ajándékkészítéshez.
- A természetsarkot önállóan átrendezik, rendben tartják.
- Önállóan gondozzák a csoportszoba növényeit.
- A kerti munkában egyre önállóbban tevékenykednek, a kerti szerszámokat rendeltetésszerűen használják. Zöldségekből, gyümölcsökből salátákat, savanyúságot, befőttet készítenek a felnőttek segítségével.
- Télen részt vesznek a madáretetésben.
- Bővül a naposok munkája, amelyet igényesen, nagy felelősségtudattal végeznek.
- Szívesen vállalnak alkalomszerű munkákat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen végzik és vállalják a játékos jellegű munkatevékenységeket.
- A naposi munkát alaposan, önállóan végzik.
- Az egyéni megbízatásokra bátran vállalkoznak.
- A növények, állatok gondozásában, a kerti munkában tevékenyen vesznek részt.
- Szívesen készítenek ajándékokat egymásnak, a kisebbeknek és szüleiknek.
- Segítenek társaiknak.
- Megbecsülik egymás és a felnőttek munkáját.
- Önállóság jellemzi őket minden egyes munkatevékenységben.

3.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

”

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Céljaink:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
- Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

Feladataink:

- A tanulást támogató környezet megteremtése, építve a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás biztosítása.
- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Az egyéni tanulási utak támogatása, a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.
- Felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése.
- A tanulásirányítás során személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakozásának segítése.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- Részképesség lemaradás illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeli kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások tanulása).
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodai tanulás motivációs bázisa a megismerési és tevékenységi vágy. Ez ösztönzi a gyermekeket a cselekvésre, a tapasztalatszerzésre, újabb és újabb felfedezésekre, azaz a tanulásra.

Nevelési folyamatunk egészét áthatja a spontán, utánzásos magatartás és viselkedés-tanulás. A modellkövetés fokozza a felnőttek felelősségét, hiszen a gyermekek mintának tekintik tevékenységüket, megnyilvánulásait. A nyugodt, kiegyensúlyozott, családi, biztonságot nyújtó légkör megteremtésével tudjuk elérni azt, hogy a gyermekek érzelmileg azonosuljanak az általunk nyújtott pozitív mintával.

A szociális tanulásban sajátos szerepe van az óvodai csoportnak. A csoportok szokás-rendszerét, belső szabályait úgy alakítjuk ki, hogy a gyermekek egymás között is pozitív mintákat közvetítsenek és erősítsenek meg.

Az óvodáskorú gyermekek legfontosabb és legjellemzőbb tevékenysége a játék. A játék és a tanulás összekapcsolódik. A gyermekek a játék során környezetüket

utánozzák, tapasztalataikat újra alkotják. A belső motivációs bázisra épülő tevékenység, gyakorlására, újabb megoldások keresésére sarkalja őket. A

játékokban a gyermek aktív, tevékenységére a kitartás, az elmélyülés jellemző. A siker újabb tevékenységre ösztönzi. A gyermekek személyiségének ismeretében tervezzük meg azokat a feltételeket, amelyek segítik a gyermekek fejlődését, ismereteik bővítését, gyakorlati problémamegoldását.

Nagy hangsúlyt helyezünk a verbális kommunikáció formálására, a beszédkedvet, a beszédkésztetést pozitív módon megerősítjük, lehetőségeit az ismeretszerzésben alkalmazzuk.

A szervezett, tervezett játékokkal, játékos feladatokkal egy-egy területet, sokfajta módszerrel és eszközzel közelítünk meg. Hangsúlyozzuk az önkéntességet, az örömmel végzett tevékeny részvételt, a belső motivációt. A testnevelést feladataiból adódóan kötelező foglalkozás keretén belül valósítjuk meg. A megismerési folyamat tartalmát a környező világ tevékeny megismerésében kidolgozott tapasztalatszerzési lehetőségek, tevékenységek köre építjük fel, a különböző nevelési feladatok, területek sajátosságainak figyelembevételével.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek érdeklődőek, kíváncsiak, él bennük a tanulás iránti vágy. Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek.
- Képesek hosszabb ideig elmélyülten foglalkozni önmaguk vagy a felnőtt által ajánlott tevékenységben.
- Önállóan, ötletesen, kreatívan oldanak meg feladatokat, önálló elképzeléseik vannak a megvalósítás módjáról.
- Gondolkodási struktúrájuk képessé teszi őket tartós figyelemre, problémamegoldásra, valósághoz közelítő képzeleti működésre, előhívható emlékezetre.
- A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben, megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

V. HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEINK, EGYÉB RENDEZVÉNYEINK

Az ünnepek kiemelkednek óvodai életünk mindennapjaiból, fontos eseményei nevelőmunkánknak. Az ünnepekre való készülődés, a hangulatos, meghitt együttlétek, a várakozás izgalma formálja, alakítja a gyermekek érzelmi életét, erősíti az együvé tartozás élményét. Hatása a gyermek, a szülő és az óvoda felnőtt közösségére meghatározó, kapcsolatrendszerünkre kedvezően hat. Ünnepeink megtervezésekor figyelembe vettük óvodánk kialakult hagyományrendszerét, a szülők igényeit, a település jelentős eseményeit, rendezvényeit.

<i>Ünnepeink</i>	<i>Cél</i>	<i>Tevékenységek</i>
Mikulás	- az ünnep hangulatának észrevétele és megszerettetése - mondanivalójának fontosságának megértése	- szervezés csoportban zártkörűen, rövid műsorral
Karácsony	- óvoda-család kapcsolatának érzelmi síkra terelése, ünnepváró hangulat megteremtése - szereplési kedv felkeltése - a karácsony mondanivalójának megbeszélése, ajándékozás hangulatának átélése -	- Szervezés. nyílt ünnep - ünnepi műsor - közös éneklés - ajándékozás, vendéglátás
Farsang	- a szülői igények figyelembevételével választható szervezési formában - vidám hangulatú együttlét, közösségformálás	- szervezés nyílt ünnep - műsor táncos mulatság, játék
Húsvét	- az ünnep hangulati előkészítése - népi hagyományok felelevenítése	- csoportban és az udvaron szervezéssel
Anyák napja	- meghitt, bensőséges közös együttlét - családi kapcsolatok mélyítése -	- szervezés az SZMK-val közösen
Gyermeknap	- vidám játékos kirándulás a szülők közreműködésével	- szervezés (óvoda az SZMK-val közösen)
Évzáró- Ballagás	- nagycsoportosok búcsúztatása szülők, fenntartó meghívásával	- szervezés - előadás

Pedagógiai Program
Mezőhéki Óvoda
Mezőhék, Mártírok út 9/b.

	- ünnepi műsor előadása -	
Nemzeti ünnepek	- életkoruknak megfelelő megemlékezés	- szervezés
Születésnap	- az ünnepelt gyermek köszöntése, a felnőttek és a gyermekek által készített ajándékokkal	- közös köszöntés, éneklés gyertyagyújtás megvendégelés

<i>Rendezvényeink</i>	<i>Cél</i>	<i>Munkaforma</i>
Kirándulások	- lakóhelyünk környékére és az ország más tájaira	- szervezés SZMK-val közös
Túrák	- gyalogos túrák szervezése szülőkkel közös is	- szervezés
Munkadélutánok	- ünnepi készülődés, játékok, eszközök készítése - az óvodák környezetének szépítése közös a szülőkkel és más civil szervezetekkel	- szervezés SZMK-val közös
Egészségnevelési hét	- vitamin napok, játékos vetélkedők szervezése védőnő közreműködésével -	- szervezés védőnővel közös
Jótekonysági bál	- óvoda támogatási lehetőségének biztosítása - pozitív kötődés erősítése az óvoda iránt - jótekonysági rendezvény az óvoda minden dolgozójának részvételével	- alkalmanként szervezés - műsor szervezés - bál szervezés SZMK- val közös
Jeles napok	- környezetvédelmi programunk alapján (Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Környezetvédelem Világnapja)	- szervezés SZMK-val közös

Kapcsolódunk a települési rendezvényekhez, ünnepségekhez a gyermekek életkorának megfelelően. (Idősek Világnapja, március 15-e, Falunap)

VI. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

1. Óvoda - Család

Legszorosabb és legfontosabb kapcsolatunk az óvodába járó gyermekek családjával van. Arra törekszünk, hogy a szülők megelégedésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, fontosnak tartjuk a szülők igényeinek megismerését a hatékonyabb együttműködés érdekében. A felmerülő problémákra közösen keresünk megoldásokat. A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott, a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe.

Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával –a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

Az óvodánkban a szülői képviselőket a Szülői Munkaközösség látja el, melynek tagjait, a csoport szülői közössége választja. A Szülői Munkaközösség gyakorolja a szülők jogait. A közös programok, ünnepek segítik az óvoda és a család közötti kapcsolat elmélyülését. Ilyen közös programok óvodánkban, pl.: a szülőkkel együtt megszervezett kirándulások, sportprogramok, őszi-, tavaszi udvar és kertrendezés. Nyílt napokon a szülők képet kaphatnak gyerekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, és egyúttal új vonásait és tulajdonságait is felfedezhetik. Szülői értekezleteken az óvodát, a csoportot, a gyerekeket, a szülőket érintő legfontosabb programokat, feladatokat, problémákat, beszéljük meg. A napi kapcsolattartás óvodánk nyitottságából adódóan biztosított. Folyamatosan tájékoztatjuk egymást az óvodában, illetve a családban történt fontosabb eseményekről.

Az óvoda és a család kapcsolatának elvei:

- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.
- Az óvodai és a családokban folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismerése.
- A szülők és dolgozók egymás iránti bizalmának, tiszteletének erősítése.
- Közös célok megvalósítása az együttműködés szabályainak betartásával.

- Az óvoda, a gyermek és a program érdekében kezdeményező és elfogadó, amely az egyenrangú kapcsolat alapja.

A kapcsolattartás rendszere az óvodánkban:

<i>Kapcsolattartás formái</i>	<i>Cél</i>	<i>Munkaforma</i>
Beiratkozás	- első személyes kapcsolatfelvétel - ismerkedés az óvodákkal	- egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- gyermek életkörülményeinek megismerése, környezettanulmány - alkalomszerű látogatás, tájékozódás a család nevelési szokásairól, a gyermekek fejlődési jellemzőinek megbeszélése	- egyéni beszélgetés
Befogadás	- ismerkedés az óvodai élettel - a gyermek beilleszkedésének segítése a szülő segítségével, betekintés az óvoda gyakorlatába - szülő-gyermek kapcsolatának megismerése - bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	- folyamatszabályozott rendszer szerint a szülők bevonásával - közös játék, közös tevékenység szülővel, gyermekkel
Szülői értekezlet	- óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése, közlése - csoport életének, fejlődésének megbeszélése - szervezési feladatok egyeztetése	- értekezlet - csoportonkénti szülői értekezlet - előadás
	- folyamatos információcsere - közvetlen kapcsolat kiépítése	

Napi kapcsolattartás	• kölcsönös tájékoztatás • rövid párbeszéd • kölcsönös érdeklődés kifejezése • lényeges információ átadása - tervezett rövid megbeszélések • a csoport és egyes gyermekekkel kapcsolatos teendők, feladatok egyeztetése	- egyéni és csoportos beszélgetés
Nyílt napok	- betekintés az óvoda mindennapjaiba, megismerkedés a nevelési program folyamatával, rendszerével - megfigyelési szempontok szerkesztésével a szülő-óvodapedagógus partnerkapcsolat mélyítése	- megfigyelés - közös megbeszélés - egyéni megbeszélés
Szülői Munkaközösség	- szülői feladatok koordinálása - az óvodai rendezvények, programok megvalósításának segítése - szülők érdekképviselése	- megbeszélés
Közös ünnepek	- az ünnepek közös szervezésével, lebonyolításával óvoda-család kapcsolat mélyítése - hagyományaink ápolása	- szervezés - közös ünneplés, együttlét

2. Óvoda - Iskola

Az óvoda-iskola kapcsolat tartalmi megújítása szükségessé válik, hiszen 2014. szeptember 1-től megszűnt a településen az általános iskola. A szülők a szomszédos városok iskolái közül választhattak. Legtöbben a Martfői József Attila általános iskolába mennek és mentek eddig.

3. Egyéb kapcsolataink

- Az önkormányzattal, mint fenntartóval kapcsolatunk többirányú, támogató, segítő. A kapcsolattartás tartalma kiterjed az intézmény optimális működtetésére, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés összehangolására, az intézmény érdekeinek képviselésére.

A kapcsolattartás formája többretű, vezetői értekezletek, kiállítások, rendezvények, központi ünnepségeken való intézményi képviselő, munkamegbeszélések, adatszolgáltatás, írásos beszámoló formájában történik.

- Gyermekorvos, Védőnői Szolgálat: A gyermekorvos évente elvégzi a gyermekek státuszvizsgálatát, melyet a státuszvizsgálati lapon rögzít. Ha bármilyen rendellenességet tapasztal, szakorvoshoz irányítja a gyermeket. A nagycsoportosok általános vizsgálata kiegészül látás- és hallásvizsgálattal, az esetleges problémák feltárása, gyógyítása nagyon fontos az iskolakezdés szempontjából. A Védőnői Szolgálattal kialakított, a kölcsönös bizalmon és őszinteségen alapuló kapcsolatunk nagyon fontos, hisz ők is végeznek családgondozói feladatot, ismerik a gyermekeket és környezetüket születésük óta. Igényeink szerint elvégzik a gyermekek tisztasági vizsgálatát, a szülőket megfelelő tanáccsal látják el. Részt vesz az óvoda egészségneveléssel kapcsolatos programjában. A nagycsoportosok, középsősök egy alkalommal fogászati szűréseken vesznek részt, s ha szükséges, szüleikkel újból felkeresik a fogorvost.

- A Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központtal jó munkakapcsolatot alakítottunk ki. A szülők kérése vagy az óvoda jelzése alapján segíti a családokat problémáik megoldásában.

- A település civil szervezete (Nyugdíjas Klub) segítséget nyújt óvodánkunknak.

VII. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvodánkban a gyermeket vagy hozzátartozóit hátrányos megkülönböztetés nem érheti származása, vagyoni helyzete, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai nézete alapján.

Minden gyermek feltétel nélküli elfogadása. Személyiségük, képességeik, tehetségük kibontakoztatása – elsősorban a játékon keresztül közvetített, az életkornak megfelelő műveltség tartalmak eszközrendszerével.

A gyermeket megillet a neki megfelelő, sajátos bánásmód. A követelményszint életkornak és egyéni képességeknek megfelelő módosítása.

Fokozott tolerancia, elfogadó magatartás a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési-, magatartási-, tanulási zavarral küzdő gyermekekkel, családokkal.

1. Esélyegyenlőség biztosítása

Az esélyegyenlőség elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása intézményünkben, amelyek csökkentik a gyerekek meglévő hátrányait, javítják iskolai sikerességüket, segítik a társadalmi beilleszkedésüket.

2. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos pedagógiai feladatok, tevékenységek:

- Esélyegyenlőség elősegítése,
- A közoktatási szolgálatokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása,
- Minőségi oktatáshoz vezető feltételek, módszerek kialakítása,
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása,
- A diszkrimináció minden fajtájának megszüntetése,
- Szegregáció kiszűrése,
- Oktatási és társadalmi integráció támogatása, együttműködésre nevelés,
- A tehetséges gyerekek fejlesztésének biztosítása.

VIII. ÓVODÁNK SAJÁTOS FELADATAI

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény szellemében megfogalmaztuk az intézményünk céljait, feladatait, tevékenységeit a hátrányok csökkentésére, az esélyegyenlőség növelésére, az egyéni szükségleteknek megfelelő speciális fejlesztésekre, az iskolai életmódra és az életpálya építésre való felkészítés érdekében.

1. Gyermekvédelem és szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A hátrányos, veszélyeztetett és halmozottan hátrányos helyzetű – kiemelt figyelmet igénylő - gyermekek ellátása.

A gyermekek sorsával való törődés természetes része nevelőmunkánkban. Óvodapedagógusaink figyelemmel kísérik óvodásaink családi körülményeit, s a gondokon a gyermekvédelmi felelőssel együtt szakemberek bevonásával igyekszünk segíteni.

Az óvodai nevelés gyermekközpontúsága mellett a befogadó nevelés is hangsúlyt kap.

Az óvodánkba járó hátrányos helyzetű gyermekek száma lassú emelkedést mutat, bár a szülők ezt nem ismerik el. A hátrányos helyzet főleg az anyagi okokból adódik, amely kiegészül a rossz lakásviszonyok, megromlott családi kapcsolatok, nevelési hiányosságok miatti hátrányos helyzettel. Számon tartjuk a három- vagy többgyermekes családokban élő gyermekeket, valamint az elvált, vagy gyermekét egyedül nevelő szülők gyermekeit és az egészségügyi okok miatt hátrányban lévő gyermekeket.

Együttműködünk a mezőtúri a Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központtal.

Intézményünkben hátrányosnak és veszélyeztetettnek, halmozottan hátrányos helyzetűnek – kiemelt figyelmet igénylőnek - tekintjük azt a gyermeket, akinek a családjában az alábbiak figyelhetők meg:

- Hátrányos helyzetű az, akinek családi körülményei, szociális helyzete az átlagos társadalmi környezethez viszonyítva rosszabb, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

- Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, akinek az előzőek mellett a törvényes felügyeletét ellátó szülője legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait a gyermek három éves korában nem fejezte be.

Halmozottan hátrányos az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

- Veszélyeztetett helyzetű az, akinek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése gátolt, akadályozott, valamint akit a jegyző védelembe vett.

Céljaink:

- A hátrányos és veszélyeztetett gyermekek három éves kortól történő beóvodázása és rendszeres egész napos óvodai ellátás biztosítása.
- Olyan bensőséges, a szülők és a gyermekek tiszteletére épülő kapcsolat megteremtése, amely lehetővé teszi a problémák szégyenkezés nélküli, nyílt feltárását és a felmerült okok megszüntetésére irányuló tevékenységeket.
- Feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek fejlődését hátrányosan befolyásolják, veszélyeztetik.

Feladataink:

- A gyermek családi hátterének, környezetének megismerése, feltérképezése
- Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, csökkentésére.
- Okok feltárása az információk összegyűjtésével, értékelésével (óvodapedagógus, gyermekvédelmi megbízott, intézményvezető)
- A családi nevelés hibáiból, hiányából eredő hátrányok enyhítése az óvodai nevelés keretein belül.
- A testi-, érzelmi-, értelmi-, szociális fejlődés feltételeinek megteremtése a biztonságos, egészséges, derűs környezet biztosításával.
- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.
- A szülők gyermekük nevelése iránt tanúsított felelősségének erősítése.
- A prevenció, a segítségnyújtás, a megértés, a támaszkodás, az egyenlő hozzáférés.
- A szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatása, a gyermeket veszélyeztető körülmények megelőzése segítőkész odafigyeléssel, türelemmel, szeretettel a gyermek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása. A gyermek beilleszkedésének segítése a baráti kapcsolatok támogatásával, a különbség elfogadásával.
- Szoros kapcsolat fenntartása a Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjólét Központtal, a Járási Gyámügyi Hivatallal az iskolai gyermekvédelmi felelősökkel.
- Szakemberek segítségének igénybevétele a problémák megoldására.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően tájékoztatás a támogatásokhoz való hozzájutás lehetőségeiről.

Intézményünkben gyermekvédelmi felelős fogja össze a gyermekvédelmi tevékenységet. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló

törvény kiemeli az oktatási intézmények gyermek-védelmi feladatait, kapcsolatrendszerét.

Céljaink elérése érdekében feladataink a következők:

A megelőzés feladatai:

- A gyermeki-szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- Együttműködés a gyermekvédelemben partnereinkkel.
- Közreműködés az egészségügyi státuszvizsgálatok megszervezésében.

A feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak megkeresése.

A megszüntetés feladatai:

- Induló hátrányok csökkentése egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése.
- Szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkal, jelzőrendszer működtetése.

Gyermekvédelem hatékonyságát segítő tevékenységek:

- Szülők részére fórum, előadások szervezése.
- Szülőkkel való kapcsolattartás egyéni helyzetnek megfelelő formában.
- Kapcsolattartás gyermekvédelmi partnereinkkel.
- Személyiségfejlesztő tréning az óvoda alkalmazottainak.
- Logopédiai ellátás.
- Egyéni fejlettségi lapon egyénre szóló tervezés.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- *Felderítő, megelőző munka.* Már beiratkozás előtt a gyermekvédelmi felelős felveszi a kapcsolatot a védőnővel, tájékoznak a gyermekek helyzetéről, feltárlják a problémás eseteket. Szükség esetén az óvodába bekerülés előtt az óvodapedagógusokkal együtt meglátogatják a családot. Segítséget adnak a szülőknek, hogy milyen támogatásra számíthatnak. A már óvodában lévő gyermekek megváltozott körülményeiről az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelős közösen döntenek, hogy milyen segítséget tudnak

ajánlani a családnak. A megtett javaslatok után a gyermekvédelmi felelős figyelemmel kíséri, hogy a segítség elérte-e célját.

- *Nyilvántartás vezetése* a veszélyeztetett, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről, egyeztetés a Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központtal. A nyilvántartásba kerülnek be a tett intézkedések, illetve a hivatal előadóival egyeztetve a kapott támogatások, segítségi formák.

- *Támogatások indítványozása, kérése.* A szülők az óvodapedagógusok tájékoztatása és javaslata alapján egyéni kérelemmel fordulnak a Polgármesteri Hivatalhoz. Ezen a téren a tájékoztatás, információ adás a gyermekvédelmi felelős feladata. A gyermekvédelmi felelős és az óvodavezető is élnek kérelemmel, ha ennek szükségét látják a gyermek érdekében. A gyermekvédelmi felelős figyelemmel kíséri a megfelelő fórumokkal együtt, hogy az óvodai élet, az óvodából iskolába menő gyermekek beiskolázása milyen terheket ró a családra és szükség esetén intézkedéseket tesznek.

- *Jelzőrendszer működtetése.* A tapasztalt problémákról írásos feljegyzést nyújtunk be a munkatársaikhoz, akik a törvényben meghatározott módon járnak el, intézkednek.

- *Koordináló tevékenység.* A gyermekvédelmi felelősnek koordinálnia kell az óvónők - gyermekek - szülők - védőnők - iskola – , a Járási Gyámügyi Hivatal, a Polgármesteri Hivatal a Berettyó-Körös Többcélú Társulás Szociális Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ között. Intézményünkben a konkrét gyermekvédelmi munkát a óvodapedagógusok végzik, ez megfelelőbb a gyermek és a család szempontjából, hiszen a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó felnőttek gyorsabb és konkrétabb segítséget tudnak adni, mintha még más láncszemet is beiktatnánk. A koordináló tevékenységben a folyamatos információ az óvodapedagógus - gyermekvédelmi felelős között nagyon fontos.

Gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- Az óvodás gyermek és családja nem kerül nehezebb helyzetbe.
- Minden gyermek önmagához képest fejlődik, jól érzi magát az óvodában.
- Képesé válik az iskolakezdésre.

2. Sajátos nevelési igényű – kiemelt figyelmet igénylő - gyermekek nevelése

Alapító Okiratunknak megfelelően ellátjuk a 3 éves kortól iskolába lépésig a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését integráltan, egyéni és csoportos keretek között.

A Köznevelési Törvény értelmében sajátos nevelési igényű gyermekeknek tartjuk azokat a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket, akik a szakértői bizottság szakértői szakvéleménye alapján:

- mozgásszervi,
- érzékszervi,
- értelmi vagy beszéd fogyatékos,
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral) küzd.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált formában történő fejlesztésének általános céljai:

- Az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítása a hátrányok csökkentése, a beilleszkedés segítése, az esélyegyenlőség biztosítása.
- A testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- és egyéb fogyatékoságból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében.
- Különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- A szükséges eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.

Intézményünkben az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását, fejlesztését tudjuk biztosítani:

- Beszéd fogyatékoság
 - beszédhibás
 - megkésett, akadályozott beszédfejlődés
 - pöszeség
 - orrhangzós beszéd
 - hadarás
 - dadogás
- Mozgáskorlátozott
 - Tartó- és mozgatórendszer elváltozása

tartási rendellenesség
láb deformitás

- Nagyothalló – enyhe fokban
- Látássérült – enyhe fokban

A fejlesztés célja:

- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítása
- Sokoldalú, prevenciós fejlesztés
- Kóros viselkedés kialakulásának megelőzése
- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése
- Károsodott tartási és mozgási funkciók javítása
- Enyhe fokban nagyothalló gyermek közelítse meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

Nevelési feladataink:

- Szakértői szakvélemények áttekintése
- Sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztési tevékenységek megismerése
- Sajátos nevelési igényű gyermekek szakszerű ellátásának biztosítása
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése szakvélemény alapján
- Sajátos nevelésből eredő speciális fejlesztő továbbképzéseken való részvétel

Személyi feltételeink:

- Óvodapedagógus
- Dajka
- Megbízási szerződés alapján a megfelelő végzettségű szakember

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének várható eredménye:

- Sajátos nevelési igényű gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, az iskolába lépésre.
- Olyan szemléletformálás a felnőttek, szülők, gyermekek körében, amely biztosítja a másság elfogadását, tolerálását.

3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő – kiemelt figyelmet igénylő – gyermekek nevelése

A Köznevelési Törvény értelmében BTM-es gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A fejlesztés célja:

- A kommunikációs szándék tudatos megvalósítása
- Sokoldalú, prevenciós fejlesztés
- Kóros viselkedés kialakulásának megelőzése
- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése

Nevelési feladataink:

- Szakértői szakvélemények áttekintése, speciális fejlesztési tevékenységek megismerése
- A BTM-es gyermekek szakszerű ellátásának biztosítása
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése szakvélemény alapján
- Továbbképzéseken való részvétel a fejlesztési tartalmak sokoldalú alkalmazásának érdekében

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelésének várható eredménye:

- A BTM-es gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, az iskolába lépésre.
- Olyan szemléletformálás a felnőttek, szülők, gyermekek körében, amely biztosítja a másság elfogadását, tolerálását.

4. Tehetséges – kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

A Köznevelési Törvény értelmében kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Céljaink:

- Olyan támogató környezet kialakítása, amelyben a tehetségigérek már az óvodai életszakaszban is felismerhetők, személyiségük komplex fejlesztésével kiemelkedő képességeik tovább fejleszthetők
- A tehetségigérek gondozása váljon a mindennapok részévé, ezzel biztosítva a tehetségazonosítás folyamatosságát

Feladataink:

- A tehetségigérek erős oldalának fejlesztése
- A gyermek tehetségével összefüggő gyenge terület erősítése
- Lehetőség biztosítása a feltöltődésre, pihenésre
- Elfogadó, támogató légkör kialakítása, biztosítása
- A tehetséges gyermek családjával szoros kapcsolattartás, megbeszélések

Óvodai nevelőmunkánkat a gyermekekkel folytatott folyamatos, együttes tevékenykedés jellemzi, ami a legtöbb kapaszkodót jelenti az óvodapedagógusok számára a tehetségigérek felismerésében. A gyermekek egyéni fejlettségének mérése, a tapasztalatok rögzítése kiegészíti és megerősíti megfigyeléseinket.

Valljuk, hogy minden gyermek tehetséges valamiben és nekünk kötelességünk felismerni, és fejleszteni azokat a képességeket, készségeket (intellektuális, érzelmi, szociális), amelyben a gyermekek tehetségesnek mutatkoznak.

Óvodapedagógusaink felfogása szerint az óvodás gyermek, ha tehetséges óvodás is, leginkább játszani szeret és a személyre szabott fejlesztés mellett, megszokott napirendje szerint, saját fizikai és személyi közegében érzi a legjobban magát. A differenciálás széles eszköztárával, módszereivel, párhuzamosan végezhető csoportos- és egyéni munkában, egyéni értékeléssel, visszacsatolási módokkal csoporton belül végezzük a tehetséggondozást.

A tehetséges gyermekek nevelésének várható eredménye:

- A tehetséges gyermek kiemelkedő képességei erősödnek, általános képességei olyan szintre kerülnek, amelyek alkalmassá teszik az iskola megkezdésére
- Képes elfogadni a külső irányítást, képessé válik az együttműködésre
- Fejlődik önkontrollja, teljesítményértékelése, teljesítmény centrikusabb lesz
- Akarati életét szabályozni tudja, képes a feladattartásra

5. Nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés

Intézményünk fennállása óta nemzetiségi, etnikai, kisebbséghez tartozó gyermekek nem igényelték az óvodai ellátást. A településen jelenleg nem élnek ezekhez a csoportokhoz tartozó családok. Ez indokolja, hogy programunkban sem térünk ki a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés feladataira. Amennyiben igény merül fel a hazájukat elhagyni kényszerülő családok/migráns/ gyermekeinek óvodai nevelésére, úgy biztosítjuk számukra az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmét.

IX. ÓVODÁNK ELLENŐRZÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

1. Óvodánk írásos dokumentumai

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és módosítása

Mezőhéki Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvoda éves pedagógiai, működési terve - Munkaterv

Aktuális szervezési tanügy-igazgatási feladatok. A helyi program kiemelt feladatai.

Elemzés, értékelés. Ellenőrzés tervezése.

Óvikrétában megvalósuló dokumentáció:

A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja - Csoportnapló

Felvételi - mulasztási napló

Naprakész nyilvántartás

Anamnézis űrlap

Az oviKRÉTA letölthető anamnézis űrlapját alkalmazzuk.

Egyéni fejlődés

Az egyéni fejlődés nyomon követése az oviKRÉTA rendszerben történik.

Törzskönyv

2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

A nevelési programunk meghatározza munkánkat, amelyért az intézmény vezetője felelős, az ellenőrzés és értékelés az ő feladata.

Az ellenőrzés, értékelés rendjét az intézmény Szervezeti és Működési szabályzata tartalmazza.

Ez az értékelési, ellenőrzési rendszer kiegészült a Köznevelési Törvényben megfogalmazott központi minősítési rendszerrel, amelyet 2013. szeptemberében vezettek be.

E tevékenység fő feladata a nevelési programunk funkcionális működésének vizsgálata: a nevelési program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása.

Célja a visszacsatolás: a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges tervmódosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása.

Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell elvégeznünk. Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására. Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információk elemzésével folytatódik, majd a következtetések levonásával végződik. Az ellenőrzés fontos része önelemzés, önértékelés.

Alapvető ellenőrzési terület az óvoda Helyi nevelési programjának megvalósulása, beválása.

Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős.

Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik.

A csoportban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját a csoportnapló, az óvónők által készített kerettervek, fejlesztő tervek, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.

Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja az óvónővel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett ismereteik és problémaérzékenységük. A gyermekek viselkedése tükrözi az óvodapedagógus munkájának. Az óvodapedagógus gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvodapedagógusától. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvodapedagógushoz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.

Másik jelzőrendszer a szülő. Ha nyugodt lelkiismerettel távozik reggel az óvodából, ha szívesen támogatja gyermeke óvodapedagógusát munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek – jól működő a nevelői partnerkapcsolat.

Szívesen kapcsolódnak be az óvoda, tervező – szervező munkájába.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A Kompetencia alapú Óvodai Programcsomag módszertani kézikönyve és kiadványai
Játékvár óvoda és bölcsőde helyi óvodai pedagógiai programja
Az óvodavezetők kézikönyve I-IV. OKKER Oktatási Iroda, Bp.
Óvodavezetési Ismeretek RAABE Kiadó
Az óvodai nevelés programja 1989.
Mérey Ferenc- V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan Bp. Gondolat Kiadó 1978.
Dr. Günter Clauss- Dr. Hans Hiebsh: Gyermekpszichológia Akadémiai Kiadó Bp.
Balázs né: Ember aki óvodás
Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában Alex-typó Bp. 1992.
B. Méhes Vera: Az óvodapedagógusi és az óvodai játék Tankönyvkiadó Bp. 1973.
Susanna Millar: Játékpszichológia Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó Bp. 1973.
Dr. Kuti István - Dr. Kuti Istvánné: Körlánc - Környezeti nevelés az óvodában 1996.
Zöld Ovi - A kisgyermek környezet- és természetvédelmi neveléséhez Tisza Klub ötletgyűjtemény
Horváth Györgyné-Lengyel Jánosné: Tanuljunk meg harmóniában élni a természettel
Dr. Havas Péter: Körlánc kalauz - gyakorlati útmutató a helyi közösségek bevonásával történő környezeti neveléshez Bp. AQUA Kiadó 1994.
Dr. Tótszöllőssy Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában Bp. FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994.
Berczik Sára: Mozgásfejlesztő és tartásjavító gimnasztika
Dr. Tóth János (kézirat): Játékos lábtorna és tartásjavító torna
Gárdos Magda - Dr. Mónus András: Gyógytestnevelés
Dr. Fenyvesi Margit: Figyelj, fülelj! Játsszunk a hangokkal játékprogram
Dr. Gósy Mária: Beszéd és óvoda Bp. 1997.
Dr. Gósy Mária: Gyermekkori beszédészlelési és beszédmegértési zavarok Bp. 1996.
Soós Istvánné- Török Gábor: A beszédhang megkülönböztető képesség és készség köréhez Magyar Nyelvőr 1976. 3.sz.
Forrai Katalin: Ének az óvodában EDITINO MUSICA Bp. 1974.
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában Zeneműkiadó Bp. 1982.
Pappné Farnadi Tamara: "Tücsök koma hegedül..." zenei naptár óvodásoknak
Vekerdi Iréne: A beszédhanghallás fejlesztése Óvodai Nevelés 1980. 6., 12. sz.

Pedagógiai Program
Mezőhéki Óvoda
Mezőhék, Mártírok út 9/b.

Zsáky István: Dolgozatok az óvodai ábrázolás köréből

Beszteri Éva-Horváth Ildikó-Varga Edit: Útmutató az óvodai nevelési program
felülvizsgálatához

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A módosítást megismerte:

A Mezőhéki Óvoda Szülői Munkaközössége
Mezőhék

2026. 09.

A módosítást elfogadta:

A Mezőhéki Óvoda Dolgozói
Mezőhék

2026. 08.

Jóváhagyta:

Kovács Máté Dániel polgármester

2026. 09.

Mezőhék, 2026. 08.

Bozsó Bernadett
Igazgató

Érvényességi rendelkezés

A módosított Pedagógiai programunk érvényességi ideje:

2026. szeptember 01. – a kihirdetés napjától visszavonásig

A program nyilvánosságra hozatala:

Az intézmény irodájában, egy nyitott polcon egy példány megtalálható, mely az óvoda nyitvatartási ideje alatt megtekinthető. A Pedagógiai Programot az intézmény épületéből kivinni tilos.

1. számú melléklet

MEZŐHÉKI ÓVODA

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Mezőhék, 2026. augusztus 23.

Bozsó Bernadett
Intézményvezető

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

BEVEZETÉS

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

- (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Testi és lelki egészség

Az óvodára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az óvoda segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

Hagyományaink:

Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, óvodai hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a foglalkozásokon és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is.

- A Víz Napja, Föld napja és Madarak Fák Napja, Állatok Világnapja programokba való bekapcsolódás egész éves tevékenykedtetést jelent a gyermekek számára.
- Óvodásaink testi- lelki fejlődésének megalapozására a családdal szorosan együttműködve szervezzük az egészségnevelő és prevenciós munkánkat.
- Hetente vitamin- napokat tartunk a szülők segítségével,
- Ősszel egészséghetet szervezünk a gyermekeknek és a családoknak, mely során az egészséges táplálkozást támogatva zöldség és gyümölcssalátákat készítünk a szülők támogatásával.
- Minden év novemberének harmadik csütörtöke a „Ne gyújts rá!” világnap. A gyermekeknek foglalkozásokat szervezünk melyben a dohányzás ártalmairól, az egészséges tiszta levegő fontosságáról

beszélünk. A megelőzés egyik leghatékonyabb formája, hogy a gyermekek olyan információ birtokába jussanak, amelyek alapján a dohányzást helytelenítő attitűd alakulhat ki.

- A mozgás és a sport megszerettetése is központi feladatunk. Mindennapjainkban fontos szerepet kapnak a játékos sportos mozgások, sorversenyek.
- Minden évben aktívan veszünk részt a Kihívás Napján, amikor az egész napot a mozgással, sportolással töltjük ki

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk. Ebben a folyamatban a gyermekeket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen.

Az intézmény személyi összetétele:

1 fő	Intézményvezető
1 fő	Óvodapedagógus
1 fő	Dajka

Az egészségnevelést segítő külső szakemberek:

Orvos	Dr. Ricz György
Védőnő	Végné Lapu Julianna
Logopédus	Pedagógiai Szakszolgálat által biztosított

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) és a 2011.évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 62.§-a (1a)-(1e) bekezdése alapján. A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné
- g) az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása területére terjednek ki.

AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit/pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alap élelmiszercsoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az intézményeinkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.

Óvodánkban az étkezéseket kötött keretek között szervezzük. Az intézményben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvodai élelmezés nem tudja biztosítani a gyermekek számára az egész napra szóló élelmiszerek szükségességét.

Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólafélét, a chipset, édességet.

A Mezőhéki Óvodában tálaló-melegítő konyha működik.

A gyermekek étvágyát és eltérő szokásaikat figyelembe vesszük.

Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten –, és legyenek részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvónők a dajkával együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa helyes használatával ismertetjük meg a gyermekeket.
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállításának irányítása a dajka feladata.
- Fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- A szülőkkel, támogatókkal közösen havonta gyümölcs- és zöldség-nap szervezése.
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.
- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.
- Az óvodába nem hoznak szénsavas üdítőt, chips-et a gyermekeknek.

A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való késztetésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. A felfrissítő, edző mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra szabott, testnevelési csoportos foglalkozást is tartunk hetente, amelyen olyan elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, amelyek sportági mozgásokból levezethetők, de elemi jellegüknél fogva már elveszítették sportági jellegüket. (mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás).

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Az egyensúlyérzék kialakítására speciális eszközöket is használunk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett tornafoglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Évente szervezünk sportnapot gyermekeink és családjaik számára, ezzel is megalapozva a rendszeres mozgás megszerettetését, felkelteni az életen át tartó sporttevékenység iránti igényt óvodásainkban.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar és főleg a játszótér lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).

- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismételtesére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezni mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel.
- Edzési lehetőséget biztosítani a környezet, levegő, nap kihasználásával
- Megtervezni a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -10 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosítani a gyerekeknek a fokozatosságot betartva.
- A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítsa.
- Szülők bevonása a programba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként éljék meg a- közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.
- Ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE

Mivel kis település vagyunk és a családokat jól ismerjük, tudjuk, hogy az óvodásgyermeknek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt tapasztalatainak elmondásával, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkélmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvoda gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ –ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, a játszótéri eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki, melyről a Polgármesteri Hivatal gondoskodik.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,

- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük.

Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

Minden gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozva az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka és a kisgyermekgondozó részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk: a kézmosás rendszeres szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása. Az óvónő és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó felszerelés) használatára szoktatás.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- Vegyék észre bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érezzék.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát. A gyermekeknek külön öltözőjük van, ovis zsákjuk, tornazsákjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése.
- Saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása,
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az

öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.

- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben.

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodában kényelmes „alvós” ruhában alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A szülők gondoskodnak az ágynemű, „pizsama” mosásáról.

Feladataink:

- Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a hagyományainak megfelelően: mesélés elalvás előtt.
- Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek” –kel való alvást.
- A kényelmes alvás érdekében rászoktatjuk őket a kényelmes „alvós” ruha használatára.
- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Feladataink:

Óvónők és dajkák közösen:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- Az óvoda tisztaságának megóvása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
- A foglalkoztató termek szellőztetése.
- A helyes fűtés és világítás biztosítása.
- Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.

Dajka:

- Az udvar tisztántartása, gondozása.
- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.
- A foglalkozási eszközök higiénája, rendben tartása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel.
- A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

AZ 1-ES TÍPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSA

Cukorbetegség:

A cukorbetegség (diabétesz) egy hiányállapot, amely azáltal keletkezik, hogy a hasnyálmirigy béta-sejtjei elpusztulnak, és így megszűnik egy fontos hormon, az inzulin termelése.

A betegség előfordulása a **hat** év alatti korosztályban még az idősebb gyerekekkel összehasonlítva is aránytalan mértékben **nő**.

Így a cukorbeteg gyermekek egészséghez való joga megkívánja, hogy az óvodába járási kötelezettségük teljesüljön, segítve a tankötelezettség elérését.

A cukorbeteg gyermekek intézményi szintű megsegítése szükséges.

A 21. század egyik legnagyobb népegészségügyi problémája a cukorbetegség. 1-es típusú cukorbetegség akkor fordul elő, ha a hasnyálmirigy nem termel elég inzulint. Kialakulása nem életkorhoz kötött.

A hasnyálmirigy inzulintermelő sejtjeinek elpusztulása miatt nem termelődik inzulin, emiatt kívülről bevitt pótlásra szorul a beteg élete során.

A 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek részére abban az időtartamban, amikor az óvoda felügyelete alatt áll, a gyermek törvényes képviselőjének kérelmére - egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján – speciális ellátást biztosít. *(A szakmai iránymutatás egy EMMI által kiadott hivatalos iránymutatás).*

Az intézményvezetője a feladat ellátását

- olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosíthatja.
- Az OH által szervezett a feladat ellátásához kapcsolódó szakmai továbbképzésen részt vett, és aki feladatot vállalja.

Feladat:

- a vércukorszint szükség szerinti **mérése**
- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű **inzulin beadása**.

A feladat elvégzéséhez **szülői kérelem benyújtása szükséges**.

KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE

KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismételése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

Fél évente szülői értekezleteket tartunk, amelyek megbeszélési anyagában a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is szerepel.

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKSZOLGÁLATTAL (ORVOSSAL, VÉDŐNŐVEL)

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az iskolai (óvodai) egészségügyi ellátás feladatait és feltételeit a (26/ 1997. NM sz.) rendelet írja elő. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendeletileg – kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem leszerelését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel. Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi

programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, az egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása, a közegészségügyi helyzet ellenőrzése. Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

A törvény szerint: „A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.”

Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak.

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon a helyi pedagógiai program részét képező egészségfejlesztési program keretében készítettük el. Az óvodai munka

gyakorlati ellenőrzését a részletes ellenőrzési terv tartalmazza. Az Egészségfejlesztési Programban megfogalmazott feladatok elvégzését és az elért eredmények dokumentálását az óvodapedagógusok végzik.

A gyermekek fejlődésének dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart. Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségi szintjének vizsgálatára irányul, melyben megtalálhatók az egészséges életmódhoz kapcsolódó testi, lelki és pszichés készségek és képességek is.

Óvodánkban a gyermek fejlődését az egyéni fejlődés nyomon követési dokumentumában, az oviKRÉTA rendszerben vezetik óvodapedagógusaink.

Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van.

A helyi egészségfejlesztési programot a kollégák és a védőnői-szolgálat közreműködésével készítettük el.

Legitimációs záradék

Az egészségfejlesztési programot-*t* készítette:

Az intézmény igazgatója:
aláírása

Dátum: Mezőhék, 2026. augusztus 23.
nevelőtestület nevében aláírása

Az egészségfejlesztési programot-*t* **jóváhagyta:** Az intézmény vezetője

Dátum: Mezőhék, 2026. augusztus 23.
Igazgató aláírása

PH.

Az egészségfejlesztési programról **véleményét nyilvánította:**

Dátum: Mezőhék, 2026. 09. 07.
óvodai szülői közösség nevében aláírás

Az egészségfejlesztési programról **véleményét nyilvánította:**

Dátum: Mezőhék, 2026. 09. 07.
alkalmazottak nevében aláírás

Az egészségfejlesztési programról **egyetértését kinyilvánította:**

Dátum: Mezőhék, 2026. 09. 07.
fenntartó nevében aláírás

PH

ÉRVÉNYESSÉGE

Az egészségfejlesztési program időbeli hatálya

- A jóváhagyott **egészségfejlesztési program** az óvoda, igazgatójának jóváhagyásával a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól.
- **Felülvizsgálata:** évenként, illetve jogszabályváltozásnak megfelelően.
- **Módosítása:** az igazgató hatásköre
- **A kihirdetés napja:** 2026. szeptember 08.

Az egészségfejlesztési program személyi hatálya kiterjed:

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, gyermekekre, szülőkre.

Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

Az egészségfejlesztési program területi hatálya kiterjed:

- Az óvoda területére
- Az óvoda által szervezett - a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó - óvodán kívüli programokra

Mezőhék, 2026. augusztus 23.

Bozsó Bernadett

Igazgató

A gyermek növekedése

	3-4 év		4-5 év		5-6 év		6-7 év	
	szept	máj.	szept	máj.	szept	máj.	szept	máj.
	.		.		.		.	
Testmagasság								
Testsúly								

Egészségügyi állapot

A gyermek egészségi állapotára vonatkozó megjegyzések:	
A gyermek ismert betegségei:	
Időpont	Hosszabb betegségek, kórházi kezelések, balesetek

Szülő hozzájárulása: _____

